

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX Rugsėjis — September 6, 1974 Nr. 66

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Jau ši mėnesį Amerikos Lietuvių Kongresas

Amerikos Lietuvių Kongresas prasidės rugsėjo 28 d. Pick-Congress viešbutyje, Chicagoje. 8 val. 30 min. registracija, vėliau — posėdžiai: sveikinimai, Amer. Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Bobelio pagrindinė kalba, paskaitos.

Šeštadienio vakare 7 v.v. tame pat viešbutyje iškilmingas kongreso banketas. Meninė programą išpildys solistė A. Simonaitytė ir sol. Al. Brazis, fortepijonu palydint muz. A. Brazienei.

Sekmadienį, rugs. 29 d. 9 val. 30 min. kongreso pamaldos Sv. Petro bažnyčioje, 110 W. Madison. Sv. Mišias atnašaus vysk. A. Deksnys, pamokslą pasakys prel. J. Balkūnas. Giedos Dainavos ansamblis.

1 val. p.p. iškilmingas baigiamasis kongreso posėdis Pick Congress viešbutyje. Kongrese kalbės dr. Bronis Kaslas, Wilkes Barre kolegijos naujųjų laikų istorijos ir politinių mokslų profesorius, eilės studijinių straipsnių ir knygų autorius; neseniai iš spaudos išėjo jo paruoštas rinkinys dokumentų apie Sovietų Sąjungos ir vokiečių agresiją prieš Lietuvą. Dr. Kaslas studijinius darbus yra atlikęs Sorbonos univ. Paryžiuje, o doktoratą gavęs Strasburgo univ. Prancūzijoje.

Pagrindinis paskaitininkas bus ir De Paul univ. Chicagoje tarptautinės teisės prof. Cherif Bassiouni. Jis yra gimęs Egipte, yra to krašto buvusio senato pirmininko vaikaitis. Teisių studijas išėjęs keturiose valtybėse: Egipte, Prancūzijoje, Šveicarijoje ir JAV-se, pasiekdamas eilę mokslo laipsnių, jų tarpe du doktoratų. Su paskaitomis važinėjęs po daugelį universitetų ir tarptautinių kongresų, eilės mokslo veiklų ir studijinių straipsnių autorius.

Kongreso programoje bus ir daugiau svarių punktų. Lietuviai kviečiami jame kuo daugiau dalyvauti.

Daugelis organizacijų yra atsiuntusios sveikinimus Amerikos Lietuvių Kongresui. Pagrindinių organizacijų pirmininkai įeina į Kongreso garbės komitetą.

Dan Walker, Illinois gubernatorius, pranešdamas apie savo sutikimą įeiti į Amerikos Lietuvių Kongreso garbės komitetą, atsiuntė linkėjimus sėkmės lietuvių kongresui.

Amerikos Lietuvių Kongreso išvakarėse, rugsėjo 27 d., Pick-Congress viešbutyje, Chicagoje, šaukiamas 34-tas metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas. Prasidės 9 val. r. registracija, 10 val. suvažiavimo atidarymas, invokacija, sveikinimai, valdybos pranešimai, Altos atstovo Washingtono pranešimas, skyrių atstovų pranešimai, Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos ir izdo globėjų rinkimai, rezoliucijų ir sveikinimų priėmimas.

UŽSIENIO POLITIKA

Kipras — Kissingerio Watergate?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Graikijos-Turkijos konflikto dėl Kipro salos šviesoje, JAV užsienio politika ir Valstybės Sekretorius Henry Kissinger ypatingai susilaukė daug kritikos. Mat, šiaip ar taip Washingtonas žinojo apie artėjantį konfliktą, bet nesigriebė jokių žygių.

Pagal gerai apie Graikijos politinius užkulius informuotą 'Der Spiegel' Atėnų karinio režimo 'stiprioji ranka' gen. Dimitrios Iannides birželio 27 d. asmeniškai p informavo JAV žvalgybos CIA šefą Graikijoje, kad Atėnų režimas ruošiasi nuversti arkivyskupą Makarios. Kai tai buvo pranešta Valstybės Departamentui, tas dvi dienas vėliau įsakė savo ambasada išpėti Atėnų režimą nuo 'bet kokio smurto'. JAV ambasadorius Henry Tasca, pasikalbėjęs su Newsweek redaktorium Arnaud de Bochgrave, sako, kad jis asmeniškai neįspėjo gen. Iannides. Dėl to, kad tas oficialiai buvo karo policijos viršininkas, atseit, figūra su kuria ambasadoriai neturi jokio sąryšio, tačiau Washingtono pažiūra Iannidesui buvo pranešta kitais būdais ir jis vėliau buvo atkalbėtas nuo karo Turkijai paskelbimo. Per tas pastangas paaiškėjo, kad Iannides ir jo ministeriai būvę

labai blogai informuoti ir nekompetetingi.

Visa tai kalba už tai, kad CIA su savo 60 'full time' agentų ir daugybė bendradarbių Graikijoje žinojo kas darosi, bet negalėjo nieko padaryti, kad sulaukytų neišvengiamą įvykių eigą. Aki vaizdoje to, nesunku suprasti kodėl paryžiškis Le Monde Kipro bylą pavadino Kissingerio 'Watergate'.

Kissingerio laikyseną smarkiai kritikuoja ir New York Times. Tos redakcijos narys Graham Hovey paskelbė straipsnį "How to lose an ally". Prarastas sąjungininkas yra, žinoma, Graikija, nes Kissingeris nesugebėjo sulaukyti Turkijos nuo invazijos, kurios pasekoje buvo išvietinta per 200.000 Kipro gyventojų, šimtai užmušti ir padaryti labai dideli ūkiniai nuostoliai. Hovey primena, kad prezidentui Johnsonui Turkiją nuo panašios invazijos sulaukyti pasisekė net du kartus: 1964 metais labai griežtu laišku Turkijos premjerui Inonu ir 1967 metais pasekretoriaus Cyrus Vance tarpininkavimu. Šį kartą Kissingeris turėjęs reikalauti, kad Graikijos karinis režimas atstatytų Makarios valdymą, bet vietoje to jis da-

vęs suprasti, kad JAV Makarios nuvertimą sveikino. Iš pradžių Turkijos invazija turėjusi gerų, nors ir netiesioginių rezultatų: Graikijos karinis režimas sugriuvo. Nuo to laiko reikėję pradėti spausti Turkiją per daug neišnaudoti savo karinio pranašumo.

Hovey tačiau nepamini dviejų aplinkybių. Visų pirma JAV tuo laiku pergyveno Nixono krizę. Negalima versti savo prezidentą ir manyti, kad tai nesumažins jo režimo prestižą užsienyje. Antra, Sovietų Sąjunga ragino Turkiją įsikišti ir net žadėjo tam paramos. Maskva net paleido gandus, kad, reikalui esant, ji parems turkų žygi su 50.000 savo vyrų. Per stipri intervencija galėtų pastūmėti Turkiją sovietų glėbin. Turint tas aplinkybes galvoje, priekaištai Kissingeriui nėra visai rimti, nes kas iš viso to išėjo?

Turkija liko JAV draugas ir žada pas save priimti JAV bazes, kurias graikai eventualiai, bet dar netikrai graso uždaryti. Graikai taip pat žino, kad sovietai savo politiką pakeitė jų naudai tik po to kai nepasisekė įvaryti kili JAV-Turkijos santykiuose. Jie taip pat žino, kad įkalbėti Turkiją kiek nusileisti gali tik JAV. Dėl viso JAV neveiklumas tame konflikte buvo kalkuliuota rizika, kuri kol kas dar nedavė blogų rezultatų.

Ir N.Y. Times užsienio politikos žinovas C.L. Sulzberger padėti nelaiko tokia bloga kaip jo kolega Hovey. Kariniai žiūrint, ir Graikija ir Turkija pasirodė blogai. Pirmosios mobilizacija buvo katastrofa, antrosios žygis į Kiprą buvo blogai organizuotas ir pasisekė tik dėl to, kad ten nebuvo rimto pasipriešinimo. Šansai išlaikyti Graikiją ir Turkiją NATO sąjungoje nesą visai beviltiški. Pačiom JAV gyvybiniai svarbu yra tik turėti Incirliko aviacijos bazę Turkijoje ir laivyno bazę Graikijos Kretos saloje. Šiaip JAV galėtų pasinaudoti šia proga sumažinti savo karinį buvimą abiejuose kraštuose. Ar tai bus padaryta parodys tolimesnė ateitis. Kol kas savo buvimą Graikijoje sumažino tik CIA, iš jos, anot Spiegelio, atšauk-dama 30 agentų.

Vytauto Didžiojo paminklas (skulptoriaus V. Grybo projektas) pastatytas 1932 m. Aukštojoje Panemunėje, Lietuvoje.

SENOVĖS DIDYBĖS ŽENKLAN

JONAS DAUGĖLA

Kiekvienais metais rugsėjo 8 dieną susirenkame pasidžiaugti Tautos Švente. Šios dienos iškilmės yra rishamos su Vytauto Didžiojo atmintimi ir su 1930-taisiais metais, kada jo mirties (Vytautas Didysis mirė 1430 m. spalio 27 d.) penkių šimtmečių sukaktis visoje, tuo metu laisve ir nepriklausomybe alsuojančioje, Lietuvoje buvo ypatingai visos tautos ir tuometinės vyriausybės dėmesiu, pagarba ir rimtimi prisiminta ir atžymėta. Ir visi tie metai istorijos puslapiuose yra įrašyti Vytauto Didžiojo metų vardu.

Tais metais Vytauto Didžiojo vardu buvo pavadin-

tas tas mūsų Valstybinis Universitetas, jo vardubuvo pavadintos mūsų miestų didesnės gatvės, aikštės, mokyklos. Jo istoriniam prisiminimui buvo sukurti meno kūriniai, o jo paminklai, portretai ir piešiniai puošė netik viešasias sales, valdžios rūmų kambarius, bet ir visų kaimų seklyčias. Vytauto ir Birutės vardais daugumoje buvo krikštyjami tais metais gimę kūdikiai, o Vytauto Didžiojo milšiniškas paveikslas rankų rankomis buvo nešė apneštas visomis tuometinės laisvos Lietuvos sienomis.

Visa mūsų tauta atgimė savosios istorijos praeities didybe, užsikrėtė jos nemanumo dvasia, stiprino praeities garbės išgyvenimais savo jaunąją kartą, norėdami ją uždegti naujiems žygiams užsimoti, naujoms idėjoms užsidegti ir ryžtis kovoti, dirbti ir aukotis naujai didingai savo tautos ateičiai ir jos sūnų bei dukrų amžinajai laimei pasiekti.

Tai gi ir šiandien šios didingos tautos šventės prisiminimas savaime suriša mus visus — mūsų visą pasaulyje pasklidusią tautą — su jos didinga praeitimi ir neatpainiojamomis gijomis su mezga nūdieni liūdesį su švytinčios praeities didybe ir naujos ateities viltimis.

Tos istorinės šventės prisiminimo pagrindinis tikslas būtų bent akimirkai už-

(Nukelta į 5 psl.)

RYTŲ VOKIETIJOS PRIPAŽINIMO IŠVAKARĖSE

RIMAS DAIGŪNAS

Washingtono kolumnistas John Wallach savaip patvirtina mūsų spėliojimus dėl detentės epidemijos plėtros. Prezidento avantiūra, belankant Pekiną, buvo lyg branduolinio įtaiso sprogi-mas. Vėliau pakilo padebesysna specifinis atomo bombos eksplozijos 'grybas' ir, stratosferą pasiekęs, ėmė plėstis, skleistis, didėti, dengti šiupiu savo šešėliu plačius kontinentus.

Australijos juodųjų kabinėtu 'diplomatijs' atrežė Maskvai riekę iš nesavo teritorijos, atidavė Pabaltijai. Naujoji Zelandija, paskubėjo kulvertomis sekti savo metropolijos žygdarbi.

Kolumnistas J.P. Wallach užtikrintai kalba apie JAV ir Rytų Vokietijos diplomatinį santykių atstatymą. Tai reikišia Rytų Vokietijos, artimiausioje Maskvos sateleito valstybinio suverenumo pripažinimą. Tuč tuojau seks visa diplomatinė kurtu-azija: ambasados, konsulat-tai, ekonominiai mainai. Washingtonas, Valstybės departamentas, patvirtino ankstybas pripažinimo žinias. Senukas ex-senatorius John Sherman Cooper vyks ambasadoriauti į kraštą, kuris atitvertas nuo laisvųjų Berlyno žemių garsia siena. Ant tos sienos nenuždžiūva bėgimo laisvėn aukų, kruvinos plėmės.

Praeitą liepos mėnesį, einan slaptos diplomatijos kabalistikos keliu, Washingtone lankėsi, kelias savaites išbuvo, aštuonių delegatų grupė. Jie išderėjo iš JAV Rytų Vokietijos pripažinimą, suderindami pripažini-

mo dieną su 25 metų Rytų Vokietijos atsiradimo metinėms. Jungtinės tautos priims Rytų Vokietiją, Maskvos satelitą, į savo sąstatą. Neseniai vykusio provokacija dėl trafiko į Vakarų Berlyną stabdymo, atrodo, buvo geras šantažo ginklas. Dėl to iššaukiančio šantažo, kuris griovė 1972 metų trafiko sutartį, protestavo Britanija ir Prancūzija. Švelnius protestus kuždėjo ir Washingtonas. Visa tai, pripažinimo išvakarėse, aišku buvo pro forma kuždesiai. Washingtonas net pasakė komplimentą raudoniesiems vokiečiams: kaip gi gera, kad trys pastarosios savaitės praėjo be incidento!

Pripažinimo kurtuazija ap-sikeitus, JAV pasiuntinys (Nukelta į 2 psl.)

Rytų Vokietijos pripažinimo išvakarėse...kasdienė scena.

DVYLIKTOJI ROMUVOS STOVYKLA

Č. SENKEVIČIUS

Pro didelį palapinės langą, pro senos eglės šakas žiūriu, kaip pakalnė plevesuoja savo trispalvę su Kanados, JAV, skautų ir skaučių vėliavų palydą iš abiejų pusių. Trispalvė labai graži mėlyno dangaus fone, nuo lietaus, saulės, vėjo kiek apblukusi, vis ta pati, šiemet jau dviliktą kartą Romuvoje iškelta, kas vakarą iškilmingai nuleidžiama, išsiriavus šimtams stovyklau-

tojų. Taip -- šimtams, nes mes esame dar gyvi ir būsimie tokie ne mano vieno manymu, bet aiškiu 'Gintaro' ir 'Ąžuolo' mokyklų auklėtinių pritarimu, kai jiems teko diskutuoti lietuviybės ir skautybės klausimus, pradedant stovyklinę programą. Buvau labai maloniai nuveiktas gautais atsakymais, kurie liudijo, jog principiniuose ir esminiuose lietuviybės bei skautybės svarsty-

muose sutaria čia gimę šešiolikmečiai su Lietuvoje skautybės mokyklą išėjusiais. Lieka tik vienas neatsakytas klausimas su nedeide baimės priemaiša -- ar turėsime valios išstęsti, ar įstengsime atlikti tai, ką manome, kad reikėtų; nes juk didžiausia tragedija ir būna tada, kai pritrūkstame ryžto dirbti tai, kas mūsų pačių suplanuota ir smulkiai išmastyta. Tenka skautiškai nenuostoti vilties, kad augantis jaunimas, būsimieji vadovai, kad ir savitu būdu, atras kelių ryžtingumui išlaikyti.

Su vertingu ir pavyzdingu dviliktosios Romuvos stovyklos papildiniu -- 'Gintaro' ir 'Ąžuolo' mokyklomis pati stovykla atidaryta liepos 28 d. ir tęsėsi iki rugpjūčio 10 d., vadovaujant s. St. Ilgūnui, s. D. Keršienei, ps. V. Turūtai ir s. P. Saplienei pamainomis su patyrusiu vadovų-vių kadru, kuris buvo abi savaites reikalingas nustatytoms programoms eiti, viršininkams padėti bei kitiems ūkiniais ir techniškiems darbams atlikti. Charakteringa ir džiugu, kad šalia kasmetinių stovyklautojų-veteranų vis daugiau pradeda atsirasti vidurinėsios kartos vadovų, kurie su savo nauju vilkių-paukštyčių prieaugliu vėl jungiasi į stovyklinių vadovų eiles, turėdami kuo natūraliai ir nuoširdžiai rūpintis -- savo pačių vaikais. Atsiranda ir tokių, kurie išbandę įvairią stovyklavimą kitur, nutarė būti skautais ir kaip tokie stovyklauti. Tai vis reiškiniai, tei-

Stovyklos užbaigimo proga Gintaro ir Ąžuolo mokyklų dalyviai išeikia Romuvos stovyklavietei stovyklos ženklą. Išeikia vs Č. Kiliulis. Priima s. S. Ilgūnas.

Ąžuolo mokyklos 'Žuikių' skiltis.

Gintaro ir Ąžuolo mokyklos dalyviai su užrašais.

kią gražių vilčių ateičiai, kuria labai konkrečiai ir realiai rūpinasi jau vienuolika metų bostoniečiai Česlovas ir Laima Kiliuliai su savo vadovaujamomis vadovų-vių mokyklomis tai vienur, tai kitur kiekvieną vasarą kilnodami paruoštus kursus 'Ąžuolo' ir 'Gintaro' vardais pavadintus. Šią vasarą ąžuoliečiai ir gintariečiai, pilkais kaklaraiščiais pasipuošę, skautiškoje skilčių sistemoje stovyklavo ir mokėsi Romuvos viršukalnėse. Tų mokyklų vadovų darbingas pavyzdys yra užkrėtęs jau ne vieną jaunuolį noru vadovauti skautų vienietams. Pasikalbėjus su vadovais, pasirodo, kad jų planai nesibaigia. Norima kitiems metams surinkti bent dvi skiltis vyresnių vadovų amerikiečių Gilwel'io mokyklon, kur ganamas pats aukščiausias vadovų išsilavinimas. Naujieji lietuviai gilvelistai būtų labai naudingi visose vietovėse, stengiantis skautavimą padaryti įdomesne auklėjimo priemone.

Beveik kasdien stovyklą lankė svečiai. Susitikome su Romuvos mecenatu R. Gėležiūnu, matėmės su vienu iš pirmųjų stovyklavietės kūrėjų v.s. V. Skrinsku, stebėjome rūpestingų tėvų ir mamių lankymąsi rajonuose, kur jų vaikai palapinėse gyvena. Kaip svečias šešias dienas stovyklavo LSS tarybos pirmosios pirm. v.s. A. Saulaitis, turėjęs progos susitikti su stovyklaujantiais vadovais arba atvykusiais rugpjūčio 3-4 d. savaitgalį. Susitikimuose buvo tartasi reikalais akivaizdinio LSS tarybos suvažiavimo, kuris šaukiamas Toronte š. m. spalio 25-26-27 d. A. Saulaitis davė keletą pašnekesių 'Ąžuolo' ir 'Gintaro' mokykloms, pravedė skautininkų-kių įžodį ir dalyvavo visose stovyklinėse iškilmėse.

HOUSEKEEPER

Child care, cook, light housekeeping

Shaker Hts. home with school aged children and pets, seeks services of a pleasant housekeeper live in 5 days a week. Private living quarters. Must drive. Top salary and benefits.

Call Ms. Dale,

216-881-3000,

Monday thru Friday

1 to 4 p. m.

(64-66)

EXPERIENCED
ENGINE LATHE OPERATOR
MILLING MACHINE OPERATOR
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. 55 hour week minimum. \$5.00 per hour to start. Fringe benefits.
TEWLO INDUSTRIES
36400 LAKELAND BLVD.
EASTLAKE, OHIO 44094
216-942-3229

(64-67)

OPPORTUNITY FOR
PROFESSIONAL HELP
138 bed acute care hospital
DIRECTOR OF NURSING

Available for qualified applicant. Minimum of 5 years experience. Masters Degree desired, however, not required. Salary negotiable.

ALSO

REGISTERED NURSES

For all services & all shifts. Good starting salary. Differential for evening and night shift. Excellent fringe benefits. Apply call or write to Administrator

COLLETON COUNTY
HOSPITAL

219 Lemacks St.
Walterboro, S. C. 29488

An Equal Opportunity Employer (64-71)

FOXCRRAFT/PHILMONT

2 FIRST CLASS
METAL FINISHERS

Experienced in heliarc welding. Starting rate \$4.17 per hour. Excellent fringe benefits. Call Personnel Manager for appointment, 947-7700.

Huntingdon Valley, Pa.

(64-68)

KEYPUNCH OPERATORS

Experienced on 026, 029, or 129. Alpha and numeric. Will train on our IBM 3740 system. Good opportunities and company benefits.

Call Eileen Warner

MODERN MARKETING

BUCKS COUNTY AREA.

Call 215-355-5270 (64-69)

MACHINE SHOP. Experienced machinist and/or mechanically inclined person for instrument manufacturer. Southampton, Pa. area. Please call 215-357-3744. Equal opportunity employer. (62-69)

RYTŲ

VOKIETIJOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

pasirodys šio sovietinio sate-lito sostinėje skubomis, lyg į gaisrą atbėgęs, rugsėjo pradžioje.

Tuo tarpu nežinome kokie materialiniai interesai pareina nuo to detentės dvasioje vykdomo akto. Politiniai to akto padariniai turi milžinišką poveikį Europos laisvės bei sienų stabilumo išlaikymo rūpesčiams. JAV-bių kroniškos nuolaidos Maskvai kiekvienam stebėtojų rodo, kad detentės dvasia yra gatvė vienos krypties. Ta gatvė netrukdomi važinėja sovietinių interesų laikikiai. Rytų Vokietijos pripažinimas valstybe, kuri turi savo stabilias sienas ir savo nediskutuotiną suverenitetą, yra milžiniškas Maskvos laimėjimas. Washingtonas turėtų žinoti, kad Rytų Vokietija yra blefo padaras. Ta valstybė įsteigta pokarinių keršto nuotaikų įtakoje. Tas keršto nuotaikas vykusiai išnaudojo Jalta ir Teheranas, patvirtino Potsdamas. Bet niekad nebuvo laikomas Vokietijos padalinimas dviejų Vokietijų steigimo aktu. Atrodo, ir Karaliaučiaus srities steigimas, grubiausia svetimos teritorijos aneksija ir absoliutus nacionalinis ir kultūr-istorinis genocidas, niekad nebuvo tarptautinių sandėrių įteisintas.

Detentės epidemija naikina problematiškus status quo sienas. Jų vietoje skelbia pastovias, naujų valstybių organizmų sienas.

Aukščiau cituotasis žurnalistas sako, kad Rytų Vokietijos pripažinimo aktas buvo "ilgai sovietų lauktas laimėjimas". Šiomis dienomis tokį ir padovanojo Maskvai iki neatpažinimo dabar pakitęs, pragmatizmo ir korupcijos apgraužtas Washingtonas.

Įžodį davusius sveikina vs Č. Senkevičius. A. Šeškaus nuotrauka.

Romuvoje draugininkas ps. G. Kalinauskas skaito įsakymus. Mindaugo draugovės iškilmingoje sueigoje.

Briedžių skiltis žygyje per mišką. A. Šeškaus nuotrauka

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

SIMAS KUDIRKA NEPALŪŽO IR ATLAIKĖ KANKINIMUS

SIMAS KUDIRKA

"Dvidešimt trečiosios lapkričio rytas gimė smarkaus vėjo ženkle..." taip pradėta Jurgio Gliados apybraiža "SIMAS".

Knyga skirta istorinei lietuvių laisvės siekių epopejai, tikriausiai tos epopėjos epizodui, pavaizduoti. Lapkričio dvidešimt trečioji 1970 metų buvo tokio didelio savo reikšmės epizodo diena, kad to epizodo šūris pasukrėtų visą pasaulį. Tai buvo diena, kilusi "smarkaus vėjo ženkle".

Tada ant sovietinio laivo denio vaikščiojo pasauliui nežinomas jūreivis lietuvis ir nešiojo kišenėje rūpestingai paruoštą raštelį, kuriuo jis norėjo išpėti jūreivius amerikiečius apie savo planą pabėgti iš sovietinio laivo katargos:

"My dear comrade. I will up down of russians ship and go with you together".

Pasekmės to "up down", to istoriško šuolio, žinomos pasauliui. "Sovietai ant savo laivo denio rėkė 'imkite jį'. Amerikiečiai jau suėmė 'jį', nusitvėrė už rankų. Tą sekundę du sovietai išibėgė ant jūreivio, mušdami ir Santos ranką ir stumdami Towne, tebelaukiantį Kudirką už rankos. Tuoj pat atbėgo dar du sovietai. Dabar jie mušė savo neklusnią auką smarkiais profesionaliais tramdomo smūgiais, vis taikydami į galvą" (Psl. 146).

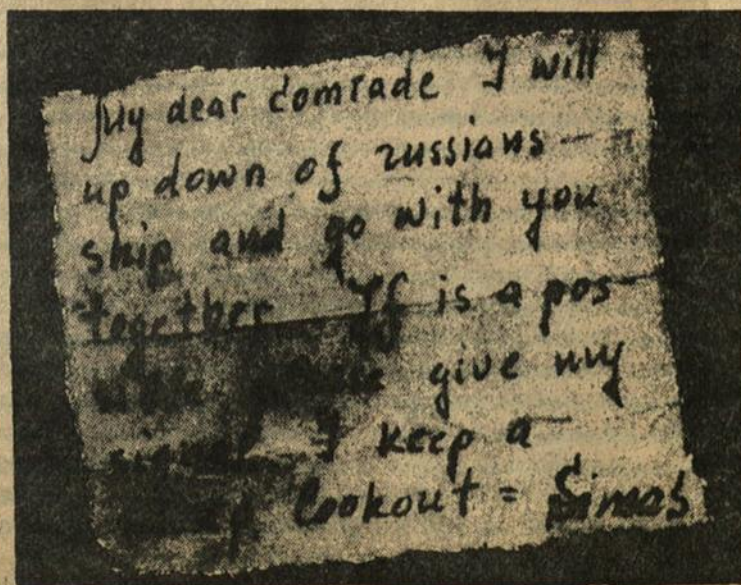
Taip Bostono admirolai, Valstybės departamento pareigūnai ir "Vigilanto" jūreiviai, žvėriškai paniekdami Genevos konvencijos trisdešimt trečią paragrafą, išdavė budeliams laisvės siekusį Simą Kudirką.

Vėliau sekė tos dramos interpretacija pasaulio spaudoje, pasaulio opinijoje, žmonių išgyvenimuose, širdyse ir protestuose. Per keletą dienų Simo Kudirkos var-

das tapo žinomas dešimtims milijonų. Ir toks, savo skriaudos ir skausmo dėka, jis liko iki šiolei.

Rugpiučio 30 dienos Associated Press komunikatas paskelbė, kad pagal žinomo civilinės rezistencijos Sovietuose vadovo Andriejaus Sacharovo žodžius, Simas paleistas iš naikinimo stovyklos. AP padarė logišką išvadą, kad Simo išlaisvinimas atidarė jam kelią Amerikon kur gimė jo motina, kur jis, pagal motiną, turįs būti iplieltintas. Kaip tik tai prieš mėnesį JAV įstaigos nustatė tą faktą. Sacharovas pranešė, kad Simas sakęs savo draugams, esą, Aukščiausiojo Sovieto sprendimas dautuos rugpiučio 20 dieną JAV pareigūnai, matyti AP korespondentų paklausti, atkirt: "no official confirmation".

AP komunikatas yra milžiniškos reikšmės. Tai kovų dėl asmens teisių, dėl laisvės siekio, dėl gėrio pergalties triumfas. Tai, kartu, įrodymas, kad laisvojo pasaulio opinija turi reikšmės net budeliams. Be abejo, Simas gali nepakeisti savo, prieš bemaž ketverius metus popierio skute įrašyto sumanymo: "I will go with you together".

Detroito lietuvių organizacijų komitetas š.m. rugsėjo mėn. 29 dieną, sekmadienį, rengia Lietuvos respublikos prezidento ANTONO SMETONOS gimimo 100 metų ir mirties 30 metų sukakčių paminėjimą Detoroite.

Tą dieną iš ryto 10 val. 30 min. visose trijose Detroito lietuvių parapijų bažnyčiose bus iškilmingos pamaldos. Lietuvių organizacijos kviečiamos tose pamaldose organizuotai su savo organizacijų, Lietuvos ir šio krašto vėliavomis dalyvauti pačių pasirinktose bažnyčiose.

Po pamaldų, 12 val. 30 min., Lietuvių namuose, 3009 Tilman, Detoroite, įvyks minėjimo akademija, koncertas ir bendri pietūs. Lietuvos generalinis konsulas iš New Yorko Anicetas Simutis skaitys paskaitą: "Antanas Smetona kovotojas ir valstybininkas". Koncertą duos pianistas Antanas Smetona.

Organizacijos kviečiamos į minėjimo akademiją atsiųsti savo vėliavas. Jas tvarkys Jūrų šaulių Švyturio kuopos pirmininkas R. Mačionis.

Simą išlaisvinus iš naikinimo stovyklos atskleidžia naujas, pasaulinio garso totalinio teroro aukos gyvenimas. Pasaulis pažįsta klasiškos konstrukcijos laisvės siekio ir aukos išdavimo tragediją. Per tuos ketverius metus Simas tapo simboliu, smurto ir niekšybės siutėjimo aukos sinonimu. O, štai jis nelūžo, jis atlaikė, jis tebegyvas!

Daug faktorių, asmenų ir grupių, neleidė, atrodo, 'primiršti' Simo epizodą. Visi jie atliko pareigą žmoniškumui.

Vėtros ženkle prieš bemaž ketverius metus gimusi diena prie New Bedfordo krantų, nėra, deja, giedri. Tą prailgusi vėtros diena, kada danguje vis nėra ir nėra laisvės saulės, terioja mūsų Tėvynę. Simo išlaisvinimas yra pragiedrusis, skatinas mus tikėti gėriu, savo kovų dėl laisvės teisingumu, pripildas laimėjimo vilnį.

rio kuopos pirmininkas R. Mačionis.

Rengimo komitetas maloniai kviečia visus lietuvius ir organizacijas gausiai dalyvauti Lietuvos prezidento Antano Smetonos minėjime. Pagerbkime ir naujųjų laikų Lietuvos didžiuosius vyrus.

Iėjimas į akademią-koncertą auka 3 dol., už pietus dar primokama po 3 dol. nuo asmens. Pageidaujama, kad norintieji dalyvauti pietuose praneštų ligi š.m. rugsėjo mėn. 20 d. p. A. Musteikiui tel. TO 9-3090, St. Šimoliūnui - tel. UN 1-5975 ar J. Švobai - tel. 547-2859. Bilietai į pietus bus gaunami prie įėjimo į akademią. Moksleiviai į akademią-koncertą įleidžiami be mokesčio.

Tą dieną automobilių ir bendrai apsaugai Lietuvių namų aikštėse ir aplinkinėse gatvėse samdoma dviejų asmenų policija nuo 12 val. dienos ligi 6 val. po pietų. Be to, bus paprašyta viešoji policija tuo laiku atkreipti daugiau dėmesio į Lietuvių namų apylinkę.

Lietuvos prezidento Antano Smetonos gimimo 100 metų sukakties minėjimui Detoroite sudarė komitetą šių Detroito organizacijų atstovai: ALTS-gos Detroito sk., - J. Švoba, DLK klubas - A. Musteikis, ALIAS Detroito sk. - J. Gaizutis, Liet. Skautų s-gos tunto - Č. Anužis, LVS Ramovė - St. Šimoliūnas, L.K. Birutės dr-jos Detroito sk. - K. Daugvydienė, LŠST St. Butkaus kp. - P. Bliūdžius, Vilniečių s-gos Detroito sk. - Alb. Misiūnas, Žurnalistų Detroito sk. - Vl. Selenis, DLOC - A. Sukauskas, SLA 200 kupa - A. Sukauskas, Balfo 76 sk. - Č. Šadeika, ALB radio klubas - J. Rakašius, L. Sav. S-gos Detroito sk. - K. Daugvydas, Dariaus-Girėno klubas - J. Pusdešris, L.B. Detroito apyl. - J. Urbonas, L. Taut. Atg. S-ga - Alf. Ziedas, Akademikų sk. - D. Jurgutienė, Krišk. Dem. Detroito sk. - B. Brizgys, LŠST jūrų šaulių Švyturio kuopa - R. Mačionis ir J. Kinčius, Korp. Neolituania Detroito sk. - J. Gilvydis ir LŠST Windsoro jūrų šaulių būrys - M. Kizis.

Komiteto vykdomąjį, tikriausiai sudarė: Jonas Gaizutis, Jaunius Gilvydis, Mikas Kizis, Romas Mačionis, Alb. Misiūnas, A. Musteikis, St. Šimoliūnas ir J. Švoba. (Jš)

W.S.U.L.K. Įrengti Komitetas rugsėjo 21 ir 28 d. prie šv. Antano bažnyčios rengia dvių rūbų ir kitų namų apyvokai reikalingų daiktų išpardavimą.

Turintieji atliekamų tos rūšies rūbų ar daiktų pra-

šome perduoti komitetui, kad jis juos parduotų galėtų to kambario įrengimui sukelti lėšų, kurių jau ne taip daug trūksta (apie 5.000 dol.).

A.L.R.K. 'Lietuvių Balsas' rugsėjo 15 d. 12 val. Lietuvių Namuose kviečia visuotinę narių susirinkimą. Radio Klubui šiais metais sueina 30 metų ir pasiūlyta jo inkorporavimo laikas, nes pagal Michigano valstijos įstatus draugijos inkorporuojamas tik 30 metų. Po 30 metų inkorporavimas turi būti atnaujintas. Šiame susirinkime ir bus sprendžiamas radio klubo inkorporavimo atnaujinimo klausimas.

Dievo Apvaizdos parapija rugsėjo 7 d. Kultūriniam Centre vienu metu sukausties proga rengia paminėjimą-banketą. Stalai ir atskiros vietos užsakomos pas Rožę Ražauskienę tel. 278-1353.

Lietuvių Fondan su 100 įnašu įstojo Vladas Šlikas, Anastazijos Šopienės atminimui įneša 110 dol., Teodoro Udrio atminimui įneša 150 dol. ir dr. Petras Vilinskas savo įnašą iš 100 dol. padidino iki 200 dol.

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras kviečia organizacijos dalyvauti Amerikos Lietuvių Tarybos rengiamame aštuntame Amerikos Lietuvių kongrese, kuris įvyks rugsėjo 28-29 d. Chicagoje, Pick-Congress viešbutyje.

Kongrese gali dalyvauti visi Amerikos Lietuvių Tarybos Centro nariai. Centrinės organizacijos siūnčia po 6 atstovus. ALT skyriai ir organizacijų bendrieji komitetai atskirose vietovėse siūnčia po 6 atstovus. Vietinės draugijos, klubai, kuopos bei skyriai siūnčia po 1 atstovą nuo kiekvienų 10 narių. Laikraščių redakcijos ir lietuvių radio programos siūnčia po 3 atstovus. Kongrese dalyvauti taip pat kviečiami svečiai ir visa patriotinė visuomenė.

Dirvos Detroito žinių skyriaus korespondento Antano Griniaus telefonas nuo rugpiučio 25 d. iš 826-4153 pakeistas į 554-4157. Skambinant jam kuriuo nors reikalu, naudoti naują telefono numerį.

MIRĖ ALBINAS ŽIURINSKAS

Rugpiučio 19 d. sulaukęs 55 metus atsiskyrė su šiuo pasaulio Albinas Žiurinskas.

Rugpiučio 21 d. Martenson laidotuvių koplyčioje šv. Antano parapijos klebonas kun. Kazimieras Simaitis atkalbėjo rožinį. Prie kars-

to stovėjo Jūrų šaulių 'Švyturio' kuopos vėliava ir kuopos šaulės ir šauliai nešė garbės sargybą.

Su velionio nueitu gyvenimo keliu supažindino ir šeimai užuojautą pareiškė kuopos pirmininkas Romas Mačionis.

Albinas Žiurinskas buvo gimęs 1919 metais balandžio 5 d. Kalvarijos valsč. Marijampolės apskr. Rusams okupavus Lietuvą pasitraukė į Vokietiją ir gyveno Luebecke. Karui pasibaigus tarnavo sargybų kuopoje prie anglų kariuomenės. Į Ameriką atvyko 1950 metais ir čia išgyveno 24 metus.

Rugpiučio 22 d. po atlaikytų klebono kun. Viktoro Kriščiūnevičiaus pamaldų, šv. Petro parapijos bažnyčioje, buvo nulydėtas į Woodmere kapines ir palaidotas.

Liko žmona Marija, du sūnūs, 5 dukterys ir gražus būrelis vaikaičių.

Albinas Žiurinskas šauliams priklausė nuo 1935 metų Lietuvoje ir čia Jūrų šaulių 'Švyturio' kuopai.

A. Grinius

WELDERS—FITTERS—AND GRINDERS

Experienced. Mig. and arc welding. Good rates. paid hospital and life insurance, holidays and vacation. Overtime, day work. Call 215-674-4010 (64-66)

Wanted at once experienced

OFFSET PRESS OPERATORS

Excellent opportunity for the following: Experienced offset press operators to run high quality multi-color jobs on one and two color Heidelberg presses. Excellent wages, company paid pension plan, life and health insurance. Apply in person at:

INDUSTRIAL PRINTING Industrial Printing Co. 1635 Coining Dr., Toledo or call 476-9101 (61-67)

MECHANICAL HYDRAULIC ASSEMBLERS. Must have experience for steel handling machinery. Blue print reading helpful. Also SAW MAN. Must have experience to cut bar stock & structural steel.

TERMINAL EQUIPMENT INC. 1 Industry Dr., Bedford, Ohio 44146; 232-8100. (62-67)

NURSE ANESTHETIST for small Meriden Hospital. Excellent pay. Extremely liberal benefits. Minimal call. Maximum time off. Call Dr. Albert (203) 237-5531. (61-67)

CLENAING ROOM FOREMAN. We are a progressive gray & ductile jobbing foundry producing medium size & large castings. We need a self starter with previous supervisory experience, cleaning room is desirable but not necessary.

Apply or call to Walter Hahnel. Call 933-0800 between 8 a.m. & 5 p.m. Mon. thru Fri.

MOTOR & MACHINERY CASTINGS CO. 7743 W. Davison, Detroit, Mich. 48238. (62-66)

MACHINE OPERATORS - Expanding modern firm in the South Hampton Feasterville area is looking for individuals with previous machine operations exp., capable of being trained to operate inserting a addressing equipment. Good company benefits. Call Modern Marketing, 215-355-5270, Mr. Roberts. (64-70)

NURSE RN 3-11 Supervisor. Full time Pos. available immediately \$11,000 annually. Good benefits incl. 4 wks. vacation, paid Blue Cross & Blue Shield. Small Medical-Surgical Hospital in NE Convenient to public transp. supervisory exp. required. Call J. Reed. (215) PI 2-4400.

An Equal Opportunity Employer (64-68)

IONAS RŪTENIS

Pro Patria

Kai aš klausau giesmės --
Toliuose baltuos,
Man užgula pečius sunki našta.
Man girdis paukštytės čiulbesys laukuos,
Ir pievose žvangučiai žvangia...

Siūruoja pušys medaus kvapai
Nučiuve,
Linguoja beržas,
Tankias, lyg ežero meldus, kasas,
Jurginas kraipo
Margąją kepurę --
Kažkas vilioja į dausas...
Prisiminimus
Man vasaros
Žaliuojančius miškuos,
Rudenys nunokę
Soduos ir laukuos,
Žydėjimas pavasary --
Šaltis giliam gruode
Ir ankstybas vyturėlis,
Artoją kuris guodė...

Ant kraigo gandro lizdas --
Pats gandras su pačia,
Ir žvaigždė mėlynė,
Kur šviesdavo nakčia.

Mėlynas, kaip linas
Ties galvom dangus,
Ir sodo aviliuose
Suneštas medus...

Bet šiandien
Ne ant Keturių Kantonų ežero
Saulėleidį stebiu,
Ir Liucernos varpų dūžius skaitau,
O už vandenyno --
Už galingojo Atlanto
Praeitį menau...

Ir kaip sopulingai graudu daros
Ir taip neišpasakytai tuščia,
Kad viską atžagaria ranka
Nubraukia laikas...

Ogi neišbrauksi upių,
Kurios lyg susimąsciusios moterys
Plaukia --
Kalnų, kalnelių ir pyliakalnių,
Kurie kaip angelai
Dangun kaskadomis lipa;
Silų, miškų ir beržynėlių,
Kurie savo žalumu
Pacią žaliausiąją varšą nustelbia.

Ir kai vis tyli
Ir neatsiliepia --
LIETUVA?

Kai jau į uolas
Granito sustingę:
VALANČIUS,
KUDIRKA,
BASANIUS -- ir
SMETONA...

Kai matai, kas gražu
Nekyla ir nepasiekia gražiau,
Nebegali pakoti palaipėm
Aukščiau į parnasą:
Tautos
Ir valstybės pakopom --
Statyti
Ir kurti --
Prašydinti Lietuvą
Pavasario sodais,
Sulaukti rudens
Arudais turtingo
Ir klėtyse pilno...

O buvo andai gi
Vyras iš vyrų -- SMETONA
Per juodąją vargą
Klupes ir kilęs
Ir žaliąją Lietuvą
Laisvėn prikėlęs

JO VARDAS MUMS LIKS,
KAIP LINCOLNO VARDAS --
LAISVĖS AUŠRA PASIPUOŠĖS!

Palaiminki,
Mūza,
Vyrą
Vargo didžiausio --
Homeras sakė --
Amžinuos soduos
Tesils dvasia,
Sudeginus
Kūną
Ir širdį,
Ir protą
Tėvynei...

Ach, šalie --
Mana nemarioji --
Vis sakau kilki!

O VARDAS VIS LIKS,
KAIP LINCOLNO VARDAS,
LAISVĖS AUŠRA PASIPUOŠĖS!

Auš rytas skaistus
Ir laisvos tėvynės
Užgesusios žvaigždės
Spindės vėl nakčia,
Ir sunešti kryžiai
Į kalną slapčia...

O VARDAS VIS LIKS,
KAIP LINCOLNO VARDAS,
LAISVĖS AUŠRA PASIPUOŠĖS!

Ši poema skaityta š.m. rug-
pičio 11 d. per Prez. A. Smeto-
nos minėjimą New Yorke Lais-
vės Žiburio radijo programoje.

Kristijono Donelaičio Aukštesniosios Lituanistinės Mokyklos mokiniai su mo-
kytojais. 1973/74 mokslo metais. Mokykla naujus mokslo metus pradeda š.m.
rugsėjo mėn. 7 d. Francis M. McKay valstybinės mokyklos patalpose 6901 S.
Fairfield Ave., Chicago, Illinois nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų mokinių re-
gistracija. V. Noreikos nuotrauka

PRADEDA MOKSLO METUS

Kristijono Donelaičio Že-
mesnioji ir Aukštesnioji Li-
tuanistinės mokyklos 1974-
75 mokslo metus pradeda
š.m. rugsėjo mėn. 7 dieną,
Francis M. McKay valsty-
binės mokyklos patalpose,
6901 S. Fairfield Ave., Chi-
cago, Illinois nuo 9 val. ry-
to iki 1 val. po pietų moki-
nių registracija.

Žemesniojoje Mokyklo-
je veiks vaikų darželis
(parengiamasis skyrius) I-
mas, II-tras, III-čias, IV-tas,
V-tas ir VI-tas skyriai.

I darželį (parengiamą-
jį skyrių) priimami vaikai
pilnų penkerių metų ir tie,
kuriems penki metai sueis
1975 m. sausio mėn. 1 d.
Taip pat bus priimami ir jau-
nesni mokiniai susitarus su
mokytoja registracijos die-
nā.

Aukštesniojoje Mokykloje
veiks V-ji, VI-ji, VII-ji ir
VIII-ji klasės.

I V-tąją Aukštesniosios
Mokyklos klasę priimami
mokiniai išėję LB nustaty-
tą žemesniosios mokyklos
programą ir pristatę baigi-
mo pažymėjimą arba išlaikę
įstojamuosius egzaminus.
Egzaminai bus rugsėjo mėn.
7 d. Francis M. McKay mo-
kykloje 10 val. ryto.

Mokiniais kurie yra bai-
gę K. Donelaičio Žemesnią-
ją Mokyklą įstojamųjų eg-
zaminų i V-tąją klasę laukti
nereikės.

Registracijos dieną bus
registruojami vaikai Pirm-
jai Komunijai paruošti.

Visi mokiniai gavusieji pa-
taisas, turi registracijos die-
nā, rugsėjo mėn. 7 d. atvyk-

ti į mokyklą ir nuo 10 val. ry-
to laukti pataisų egzaminus.
Mokinių vasaros darbai bus
patikrinti rugsėjo mėn. 14
d. pamokų metu.

Registracijos metu bus
galima išgityti reikiamus va-
dovėlius. Tėvų Komiteto nu-
tariamu visi tėvai prašomi
registracijos dieną imokėti
bent pusę mokslapinių nuo
kiekvieno vaiko.

Reguliarios pamokos mo-
kyklose prasidės rugsėjo
mėn. 14 d. 9 val. ryto. Dėl

smulkesnių informacijų
Aukštesniosios Mokyklos
reikalais prašome kreiptis
pas vice direktorių Danu-
tę Bindokienę, telef. 925-
3850, Žemesniosios Mokyk-
los reikalais pas vedėją pa-
vaduotoją Ireną Bukavec-
kienę telef. PR 8-3320.

Julius Širka
Vedėjas ir Direktorius

PRODUCT ENGINEERS
With good drafting, math and me-
chanical ability. Prefer individuals
with leadership potential who are ac-
tively pursuing an Engineering career.
Apply Employment Office
CRAWFORD DOOR
JIM WALTER DOORS
4270 High Ecorse, Mich.
An Equal Opportunity Employer (66-71)

PODAROGIFTS, INC.

primina, kad

dabar pats tinkamiausias laikas siųsti
DOVANAS SAVO GIMINĖMS

į Lietuvą ir USSS Kalėdų šventėms:

MOTOCIKLUS. ŠALDYTUVUS. SKALBIAMAS MAŠI-
NAS. TELEVIZJOS APARATUS. KAMERAS. SIUVA-
MAS MAŠINAS. BALDUS.

Taip pat drabužius, medžiagas, kailinius, rankinius
laikrodžius ir maisto produktus.

Didžiulis automobilių pasirinkimas, pavyzdžiui,

ŽIGULI VAZ 2101
ŽIGULI VAZ 2102 -- Station Wagon
ŽIGULI VAZ 2103 -- Naujas Modelis
MOSKVIČ 408 -- IE
MOSKVIČ 412 -- IE
MOSKVIČ -- Station Wagon -- 426. 427
ZAPOROŽEC ZAZ -- 968
ZAPOROŽEC ZAZ 968-E

PODAROGIFTS, INC.

yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, siunčianti DOVANI-
NIUS CERTIFIKATUS per VNIŠPOSYLTORGA be jo-
kių tarpininkų ir t.t.

PODAROGIFTS, INC.

yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, pateikianti persiuntimo
įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su VNIŠPOSYLTOR-
GUA.

Klijentų patogumui užsakymus priima šios su mumis
bendradarbiaujančios firmos:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, N. Y., N. Y. 10019

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 Madison Ave., New York, N. Y. 10022
arba mūsų pagrindinė kontora

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE., (tarp 28 ir 27-tos g-vės)
NEW YORK, N. Y. 10001
(212) 685-4537

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ -- ĮSITIKINSITE.

(5)

JUOZAS SLAVĖNAS

Sunkios problemos

(IŠTRAUKA IŠ "IŠVIRKŠTI METAI")

Miesto vykdomojo komiteto pirmininko kabinete --
dabar virtusių rinkimų komisijos būstu, -- nuotaikos buvo
skirtingos. Jis trys didieji laukė naujų direktyvų ir spē-
liojo, ar jos padės išsiklampusi iš avansinių procentų.
Aišku, būdą galima būtų rasti -- prirašyti iš akies ir
tiek, bet kad per daug nesusikompromitavus... Paskiau ir
žvirbliai pradės čirkti, kad balsuotojai iš piršto išlaužti.
Gali kliūti iš aukščiau už nepramatyma.

-- Blogai, vyručiai, kad mes dar naujokai, neturime
patyrimo, na, gal ir bailūs. Laikraščiai rašo, kad soję
eina kaip sviestu patepta. Taigi va -- sudejavo
Kudošius.

Suskambėjo telefonas. Rinkimų komisijos pirmininkas
griežė už ragelio, lyg už burtininko lazdelės. Visi sustojo
rūkę. Rinkimų komisijos pirmininko veidas švito, kaip

pilnačio mėnulio, kylančio iš už horizonto.

-- Vyrų, puiku! Puiku! Braukti lauk visus liaudies prie-
šus!

-- Ot kur išganymas! Ot kur išmintis! Juk kas nebalsuo-
ja -- tikriausias liaudies priešas. Visus lauk! Jie senai
turėjo būti už groty! -- Vienas per kitą šaukė rinkimų
komisijos nariai, -- mes pralengsim visus avansus!

Visi trys didieji, spinduliuojančiais iš pasitenkinimo
veidais, išsitraukę iš po sofų butelį, ištraukė po pusę
stiklinės skaidriosios -- dar smetoninės.

Rinkimų būste nuotaikos pasikeitė. Sėdį prie sarašų,
pajutę kažką nauja rinkimų komisijos būste, vėl apsiar-
vavo orumu ir laukė naujienų.

-- Draugai! -- įėję į rinkimų salę prabilo rinkimų komi-
sijos pirmininkas -- kas nebalsuoja -- liaudies priešas.
Braukt po čiorų iš sarašų!

-- Braukt, braukt! -- patvirtino ir kiti komisijos nariai
įraudusiais veidais. Mūsų partija ir vyriausybė viską ži-
no -- kas draugas, kas priešas. Jeigu priešas -- tai reiškia
nedraugas, o jeigu nedraugas, tai reiškia priešas. Taip
beveik vienu balsu aiškino komisija jau pradėjus veikti
skaidriajai.

Komisijos nariai stojo rinkimų būsto viduryje. Kiek
vienas sarašų tikrintojas iš eilės balsai skaitė jo saraše
nebalsavusių pavardes, o komisija atrinkinėjo grūdus
nuo pelų.

-- Braukt! Lauk! Liaudies priešas! Buožė! Pavasarinin-
kas! Jaunalietuvis! Šaulys! Eseras, menševikas! Neaiškus
tipas -- lauk! -- Kiekvieną išvardintąjį palydėjo taikliai
atseikėti visasajunginės kalbos žodžiai. Pagaliau
rūšavimas nutilo, tik skambėjo vieno ar visų komisijos
narių balsai: priešas..., priešas... Braukt!

Pagaliau vienas sarašų tikrintojas perskaitė: "Jur-
gis..."

-- Ir jis nebalsavo?! -- nustebo rinkimų komisijos pir-
mininkas. -- Girtuoklis, liaudies pr... -- Bet susilaikė
nebaigęs žodžio. Hm... Reiktų patikrinti. Jis negali būti
liaudies priešas. Jis laimingas išskeltas iš padugnių...

-- Jis tikras liaudies sūnus, visą gyvenimą vargsta.
Gal kur nusigėres. Reikia jam priminti pareigą -- jis tik-
rai jausis laimingas. Paprastas darbininkas -- samprotavo
kiti komisijos nariai. -- Reikia pasiūsti pora komjaunu-
lių patikrinti.

-- O kaip Motiejus? -- pasiteiravo komisijos pirminin-
kas.

-- Ir jis nebalsavo, -- atsakė sarašo tikrintojas.

-- Aišku, jie klube gal dar geria. Palikit! -- įsakė rinkimų
komisijos pirmininkas, ir tuojau įsakė dviem komjaunu-
liams surasti Jurgį ir Motiejų ir juos paraginti atlikti liau-
dies pareigą. Aišku, jie nusigėrė užmiršo.

(Bus daugiau)

SENOVĖS DIDYBĖS ŽENKLAN

(Atkelta iš 1 psl.)

merkiti akis prieš liūdesių ir neviltimi apgaubtą dabartį ir pasverti mūsų tautos ateities šviesesnes perspektyvas istorinės lietuvių tautos didybės raidos pasvarstymu ir kiek gilesniu žilos senovės istorinių takų padūmėjimu.

Labai dažnai mes netik savo tarpe, bet ir svetimiešiams skelbiame, kad 1918-tų metų vasario 16-toji diena atžymi Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo datą. Šiuo teigimu mes, dažniausia nesąmoningai, pakartotinai kartojame patys sau ir kitiems istorinę klaidą. Juk pagaliau ir pačiame tą dieną paskelbtame akte juodu ant balto parašyta: "Lietuvos Taryba skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniais pagrindais sutvarkytą Lietuvos Valstybę su sostine Vilniuje."

Po pirmojo pasaulinio karo visos trys Pabaltijo tautos, kaip ir daugelis kitų vidurio ir rytų Europos tautų pajuto "pavasarij einant Karpatų kalnais" ir, išnaudodamos JAV prezidento Woodrow Wilson paskelbtą tautų apsisprendimo laisvę, sukūrė savo nepriklausomas valstybes. Bet lietuviai čia atsidūrė visai skirtingoje padėtyje, nes jiems nereikėjo, kaip latviams ir estams, pradėti visai iš naujo savo valstybinio gyvenimo eigą, lietuviams tik reikėjo atstatyti tai, kas jiems neteisingos pasaulio istorijos klystkeliuose buvo smurtu, prievarta ir ginklo jėga atimta ir suvaržyta.

Giliomis ir plačiomis vagonais istorijos arklais išvagojo mūsų valstybinio gyvenimo istorinius dirvonus. Lietuvės motinos ašaros laistė šias vagas, lietuvių kario kraujas daug kartų tos istorijos bėgyje drėkino šių vagų vėšliuosius derlius.

Sunku šiandien žmogiškąja mintimi pasiekti pačias tikrasias mūsų tautos valstybinio gyvenimo gilumas ir istorinių dulkių kloduose atkasti lietuvių tautos valstybinio gyvenimo tikrasias ir pradinės šaknis. Jeigu Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo faktas yra aiškiai užfiksuotas konkrečia data, tai tos pačios tautos valstybinės idėjos atsiradimo pradžios istorijos bėgyje visai neįmanoma surišti su bet kokia tiksliu data ar

VIRSUJE: Vytauto prielaidos degančio Kauno akivaizdoje. Jono Stykos paveikslas.

kokių nors konkrečių istorinių įvykių.

Šiandien tik neabejotinai žinome, kad jau 13 šimtme tyje vienas iš daugelio tuometinių kunigaikščių Mindaugas buvo sukūręs vieningą valstybę ir turėjo laimę užsidėti ant savo galvos Lietuvos Karaliaus vainiką. Ir tai ir buvo vienintelis gyvas žmogus nešiojęs ant savo pečių Lietuvos karaliaus vainiką vainikuotą galvą ir didžiavesis Lietuvos Karaliaus garbe.

Tiesa, Mindaugo Karaliaus karūna palyginamai neilgai spindėjo Lietuvos valstybinio gyvenimo padangėse. Ją sunaikino nevien tik svetimieji, bet ir savųjų brolių nesantaika. Bet pats Mindaugo Karaliaus apsilavinimo istorijos faktas kartų kartoms liudija ir liudys, kad visi tuometiniai Lietuvos žemių valdovai, kunigaikščiai, o tuo pačiu, reikia manyti, ir visos tuometinės lietuvių gentys ir giminės siekė vieningos ir didelės valstybės, išgyveno jos idėją ir savo tarpe varžėsi tik dėl teisės, kas tą idėją turi atstovauti ir kas turi teisę kalbėti visų Lietuvos genčių - visos Lietuvos vardu, visai nepaneigdami ir visai neabejodami pačios suvienytos Lietuvos idėjos būtinumu ir reikalingumu.

Kad ir labai riboti Lietuvos istorijos palikimo įrodymai liudija, kad Mindaugo būta labai gausus ir plataus masto valdovo. Neabejotinai jis puošėsi netik dideliais igimtais valstybės ad-

ministratoriaus ir karvedžio talentais. Būdamas gabus politikas jis bandė išsivirti ir visas Lietuvos ateities galimybes. Jis instinktyviai jautė, kad Lietuva jau nebe galės ilgesniems amžiams likti viena šimtamečių girių ir neišbrendamų pelkių pavėsyje. Anksčiau ar vėliau ją palies bendrieji tuometiniai Europos politiniai skersvėjai ir ji noromis nenoromis Lietuvos politikai skersvėjai ir ji noromis nenoromis anksčiau ar vėliau turės su-eiti į sąlytį su išoriniu pasauliu. Mindaugas jautė, kad Lietuvos ateitis daugiau priklausys vakarų civilizacijai, kuri jau tada gyveno krikščioniškosios kultūros ženkle negu puslaikiniam rytams. Ir Mindaugas pats panūdavo savo tėvynės likimą sujungti su vakarų pasauliu, pats priimdamas Kristaus tikėjimą ir pažadėdamas leisti apkrėstyti ir visą lietuvių tautą. Bet deja, nors daugiau kaip tūkstantis metų buvo praėję nuo Kristaus gimimo ir jo mirties, pati krikščionybės idėja dar nebuvo tiksliai įstatyta į filosofinių mokslų rėmus ir buvo dar labai įvairiai interpretuojama ir aiškinama, o dar įvairiau skleidžiama pasaulyje. Ir Kristaus vardu dar buvo žudomi žmonės, veikė inkvizicijos teismai, buvo deginamos 'raganos', o pati Kristaus mokslą ir Lietuvą nešė ne jo kančios golgotoje simbolinis prisiminimas, bet kraujuotas mirties kalavijas...

Mindaugas, o jau daug vėliau ir Vytautas Didysis siekė savo politinių tikslų

Lietuvos valstybei stiprinti, jos sienas plėsti ir saugoti ją nuo išorinio pasaulio kėslų. Tam reikalui jie patys krikštijosi, krikštijo savo šeimas, išleisdavo savą dukteris už svetimų žemių valdovų, užstatinėjo žemaičius vokiečiams ir darė daugelį įvairių sutarčių, kurių vėliau nesilaikė. Jiems šie visi veiksmai buvo grynai politinio ėjimo, politinės taktikos padiktuoti. O tuo tarpu plačiašakių šventųjų ažuolų pavėsyje užaugusiems mūsų protėviams tai buvo didelės dvasinės konflikto. Jų valdovų politiniai žygiai savaimė iššaukė didelį dvasinį konfliktą, kurio tikroji prasmė ir esmė, turbūt, dar ir šiandien mūsų istorikų nėra pilnai išryškinta.

Kryžiuočiai ir kiti vokiečių ordinaai buvo sukurti ginklų plėsti pasaulyje Kristaus mokslą ir kovoti su stabmeldybe. Prisidengę šiais tikslais jie žygiavo ir į Lietuvos žemes ieškodami girišose stabmeldžių ir norėdami juos atversti į tikrą tikėjimą ir išžudyti visus tuos, kurie priešinosi jų siekimams.

Bet čia ir įvyko ta didžioji tuometinio gyvenimo tragedija ir didysis lietuvių visuomenės dvasinis konfliktas.

Vokiečių krikščioniškieji ordinaai ėjo naikinti Lietuvoje stabmeldybę, o iš tikrųjų visoje Lietuvoje nei tuo metu nei ankstesniais laikais nebuvo nei vieno stabmeldžio ir visos lietuvių gentys stabmeldybę buvo atsiskę, galbūt, net gerokai prieš paties Kristaus gimimą. Lietuviai niekada nėra garbinę kokius nors statbus ar iš medžio ar molio išlipdytus mamonus.

Mūsų protėvių religija, kurią dažnai vadiname pagonių tikėjimu, jos išpažinimas savo filosofiniais pagrindais ir visomis apraishomis pilnai atitiko Kristaus Karaliaus vardu paskleistą žmogaus nemarumo ir jo dieviškosios prigimties idealą.

Lietuvių senovės tikėjimas mokė, kad Praamžius sukūrė dangų ir žemę ir visą visatą. Jie garbino jį ir garbino visas gamtos jėgas, kaip Praamžiaus valios matomą pasireiškimą šioje žemėje. Ne žmogaus ranka nulipdytas statulas, bet gamtos jėgos jie pakrikštijo deivių ir dievų kaip Praamžiaus vietininkų, vardais. Dievaitė Saulė savo valia skleidė gyvybės šviesą, tirpdė žiemos ledus,

kad jos spinduliai atšildytų žemę kita deivė Žemuo-nėlė galėtų papuošti gyvybę plaudančiais gėlių žiedais, o dievaitė Duonelė galėtų užauginti vėšlius javų derlius. Dievaitis Girinis globojo plačiųjų girių žvėris ir vandenų žuvis, kad medžiotojai ir žvejai galėtų pripildyti pilių sandėlius maisto ištekliais. Ir pagaliau dievaitis Perkūnas žaibų bausmėmis grąšindavo visiems, kurie nenorėdavo klausyti Praamžiaus valios, skriausdavo savo broli ar nesugebėdavo suvaldyti savo žmogiškųjų aistrų.

Pagaliam mūsų žilosios senovės protėviai tikėjo ir Kristaus išpranašautą pomirtinį gyvenimą. Jie tikėjo, kad mirusiųjų sielos išeiliau dausosna ir ten amžinai gyvena. Praamžius daugelį šalyje visiems pažada amžinąjį gyvenimą. Kad valdovai galėtų greičiau pasiekti dausas, jų lavonams sudeginti buvo sukraunami aukščiausi laužai, kad jų dūmai pakeltų juos. Kad daugelį šalyje jie galėtų geriau įsikurti ant laužų buvo sudeginami ir jų žirgai bei žvėrienos ir midaus ištekliai.

Tad mūsų protėviams tikrai buvo neaišku, kodėl turi būti kertami šimtamečiai gyvybe alsuojantieji šventieji ažuolai ir jų vietoje statomi tik mediniai kryžiai, kodėl turi būti išvairkomi ir išžudomi gerieji žilagalviai kanklininkai, kriviai, krivių krivaičiai ir jų vietos užleistas vienuoliams, kurių rūbus puošė kryžius, o rankose buvo kruvinas kalavijas.

Tad ir nenuostabu, kad visa tauta sukilo ginti netik savo žemes ir turtus bei sodus, bet lygiai taip pat narsiai stėjo kovon už savo senąsias tradicijas, už savo protėvių tikėjimą. Čia išryškėjo igimtas lietuviškasis konservatyviškumas, kuris istorijos bėgyje yra daug kartų išgelbėjęs tautos likimą.

Šiose kovose nuo lietuvių raitelio kardo krito tūkstantiniai geležiniais šarvais apsikausę vokiečių riteriai.

Karalius Mindaugas ir jo visi palikuonys žuvo nuo brolių keršto rankos. Lietuvos valdovų sostuose įsitvirtino nauja gedimainių gentis. Šios genties valdovai pajėgė stabilizuoti Lietuvos sienas su vakarų kaimynais ir savo kamanuotus žirgus pasuko į tolimąsias rytų pasaulio platumas. Rytuose po Lietuvos kunigaikščių kojomis krito pilys, mies-

tai, kaimai ir jų valdžion atiteko neišmatuojami neapgyventų žemių plotai. Kunigaikščiai broliai Algirdas ir Kęstutis savo sumanumu ir karingumu Lietuvą padarė didžiausia ir stipriausia valstybe tuometinėje Europoje. Algirdas net kelis kartus buvo apgules Maskvą, o vėliau Vytautas Didysis pasiekė Juodąją jūrą.

Šiandien galime didžiuotis, kad gedimainių valdovai parodė stebėtinai gerą ir sektiną lietuvių valstybininko pavyzdį, kuriuo galėtų sekti ir daugelis dabartinių valstybės vyrų ir politikų. Jie savo valstybiškumo idėjas grindė tolerancijos, humaniškumo ir asmeninės dorovės pagrindais. O juk, prisiminkime, jie gyveno ir valdė žiaurių viduramžių gadynėje, kuri pasižymėjo žiaurumu ir valdovų hegemonijos vispusišku išnaudojimu.

Gediminas ir Kęstutis niekada neatsisakė savo protėvių tikėjimo. Jie jį globojo, gynė ir puoselėjo. Tačiau jie jo niekada nebandė primesti užimtiems kraštams. Užimtuose kraštuose jie toleravo tų kraštų religijas ir gyvenimo papročius ir net leido juos laisvai skelbti visoje Lietuvoje. Visi šie kunigaikščiai humaniškai elgėsi su karo belaisviais, niekada jų nežudė, nekankino ir nevertė vergauti. Tad ir nenuostabu, kad tuometinės rytų tautos, bijodamos totorių ir turkų žiaurumo, ieškodamos lietuvių globos, pačios pasidavė lietuviams. Aplamai visais istoriniais laikais lietuviai pasižymėjo kaip gabi valstybininkai ir labai geri administratoriai.

Tad, žvelgiant į mūsų tautos žiląją senovę iš šiandieninės perspektyvos, turime konstatuoti, kad ano meto Lietuvos valdovai gyveno ir savo tautoje puoselėjo ne tautines, bet grynai valstybines idėjas. Ir bendrai visos istorijos bėgyje lietuviai visada yra labiau išryškinę savo valstybinius idealus ir netaip jau ryškiai akcentavę tautiškumą ar nacionalinį gyvenimo elementą. Senovės tautos gyvenimo prisiminimai neišryškina mūsų didžiųjų tautinių aspiracijų ir nepajėgia išrežti istorijos lapuose būdingiausių tautinio pasididžiavimo žymių. Žvilgsnis į šios

(Nukelta į 6 psl.)

Vytauto Didžiojo vainikavimo minėjimo iškilmų eisena 1930 m. rugsėjo 8 d. Jonavoje. Prieky tuo metu buvęs miesto burmistras proviz. Steponas Nasvytis, dabar gyvenęs Clevelande.

SENOVĖS DIDYBĖS ŽENKLAN

(Atkelta iš 5 psl.)

praeities apčiuopiamus davičius iškelia daugiau Lietuvos valstybingumo idėjas ir lietuvių valstybinės didybės savjones ir aspiracijas.

Anuometiniai Lietuvos valdovai ir karaliūnai siekė sukurti didžiulę valstybę, kuri dominuotų tuometinėje Europoje. Jie visokiais politiniais ėjimais, karais, vedybomis ir kitomis priemonėmis savo vieningoje valdžioje stengėsi apjungti kaip galima daugiau pilių, tvirtovių ir pajungti savo valdžion kaip galima daugiau žmonių. Bet jie niekada nesistengė iškviesti jiems savitą lietuvišką kultūrą, užkrėsti juos lietuviškos dvasios ar kaip nors kitaip laiko bėgyje asimiliuoti juos su savąja tauta. Pagaliau ar nebūdinga, kad veik nei vienas tuometinis valdovas išskyrus, galbūt, Kęstutį net nekalbėjo lietuvių kalba.

Visos šios didžios ir toli siekiančios valstybinės aspiracijos ir užmačios istorijos raidoje negailestingai sudužo pačių savo brolių nesantaikoje. Ir Lietuvos valstybinė didybė daugiau negu šimtemčiui buvo palaidota svetimųjų priespaudos ūkanose. Tačiau vis dėlto praeities valstybinio gyvenimo didybė ir tos didybės svai ginantis tvaikas labai giliai isirėžė pačioje lietuvių tautoje, palikdamas neišdildomas tautinės savivarbos, tautinio išdidumo ir laisvės žymes. O šių istorinių lietuvių tautos tautinio charakterio žymių jokios istorinės nelaimės, nei vergija, nei okupacijos nepajėgė išnaikinti. O ypatingai laisvo gyvenimo ir valstybinio

idealo troškimas mūsų tautoje pačiais spalvingiausiais žiedais sužydėdavo ir gražiausiomis varšomis suspinėdavo didžiųjų tautos sutemų ir nelaimių laikotarpiams. Ir būdinga, kad šias žymes amžių savartoje stipriausiai išlaikė ne karališkoji Lietuvos aristokratija ar mūsų inteligentijos tautinė visuma, bet tik pats tautos kamienas – Lietuvos sodžius, lietuvis artojas.

Svetimųjų priespauda, savųjų brolių nesantaikos, okupacijos ir kitos nelaimės laiko tekmeje lietuvių istorinį valstybingumą nudažė tautinio nacionalizmo spalvomis ir lietuvių tauta gailiškai pradėjo siekti atkurti savo valstybę grynai tautinės valstybės pagrindais, nebeužsimindama apie kokias nors jos plataus universalumo žymes.

Iš sutemų ir nežinios ūkanų žiloje senovėje iškilo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Mindaugo vardas ir jo sukurtoji Lietuvos karališkoji didybė. Iš tokių pat ūkanų ir ilgaamžės tamsos iškilo ir vasario m. 16 dienos aktu apvainikuota Lietuvos Suvereninė Respublika. Tik skaudžias istorijos pamokas išgyvenusi lietuvių tauta jau nepamėnė siekti karališkosios didybės, bet gynė savo valstybinio gyvenimo teises, išnaudodama paskelbtas tautų laisvo apsisprendimo deklaracijas ir demokratiško valstybės tvarkymosi pagrindus. Iš tautos gelmių pabudo didžiosios tautinės idėjos, pabudo užmigdytos tautos tautinis sąmoningumas, o iš vakarų pasaulio atpūsta lengvai mūsų žemėje prigijo de-

mokratinė valstybės santvarka, kaip tobuliausia priemonė mūsų tautinėms idėjoms gyvenime realizuoti ir jas apsaugoti.

Mūsų žymus teisininkas ir politikas M. Mackevičius yra pasakęs: "Nacionalizmas ir demokratija yra tarsi dvynukai. Demokratijai reikalinga išryškinta, sąmoninga tauta, o tautai reikalinga demokratija, kuri sudaro formalines ir esmines sąlygas tautai išreikšti savo individualybę".

Bandant vienu siūlu surišti istorinės praeities didybę su išgyvento nepriklausomo gyvenimo triumfo dienomis bei žvelgiant į šiandieninį gyvenimo tautos troškimus ir jos nūdienį pasiryžimą, rugsėjo aštuntosios dienos šventė savaime lieka mūsų visų Tautos šventė. Ji liudija lietuvių tautos gyvastį, jos didžiųjų idealų nemarumą ir jos prisiminimus savaime šaukiasi mūsų tautos didžiosios vienybės ir visų jos narių nepalaužiamo solidarumo šiem idealams siekti.

Ji žada istorinei lietuvių tautai ir visiems jos vaikams didingą ir garbingą ateitį.

HOUSEKEEPER

child care, cook, light house-keeping. Shaker Hts. home with school aged children and pets, seeks services of a pleasant housekeeper. Live in 5 days a week. Private living quarters. Must drive. Top salary and benefits.

Call Ms Dale, 881-3000, Monday thru Friday 1 to 4 pm. (61-67)

Boston

I BOSTONĄ ATVYKSTA BRONYS RAILA

Bostono kultūriniai subatvakariai, kurių pirmininku jau šeši metai yra inž. Romas Veitas, rugsėjo 21 d. 7 val. 30 min. pradeda, be rods, jau septynioliktąjį savo darbų sezoną. Kultūriniai subatvakariai tai aštuoni ar devyni metiniai renginiai, kurių programas sudaro paskaitos ir pokalbiai mokslo, meno, visuomenės bei politikos klausimais, literatūros vakarai, dailės parodos ir kamerinio pobūdžio muzikos koncertai. Paprastai jie yra rengiami velionio dail. Vikt. Andriūšo lietuvišku stilium dekoruotose ALTS-gos Bostono sk. namuose, savotiškame lietuviškame muziejuje.

Bostono kultūrinių subatvakarių 1974-75 m. sezono pirmasis prelegentas – Bronys Raila, rašytojas, publicistas bei essayistas, mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo kritikas, svečias iš tolimo Los Angeles, Calif. Jis kalbės ypač aktualia šio meto tema – Kultūros pirmenybė. Be to, tą patį vakarą kult. subatvakarių lankytojai bus supažindinti su Br. Railos raštais aplamai (kalbės Ant. Gustaitis) ir su juo naujausiu veikalu Paguoda (kalbės St. Santvaras), kurią leidžia Londono Nida. Paguodos pirmasis tomas yra išleistas. Š.m. pavasarį, antrojo tomo tikimasi sulaukti Bostone rugsėjo 21 d., o trečiasis pasirodys gal tik 1975 m. pradžioje.

Bronys Raila atvyksta į Bostoną su žmona Daneta, Jo laukia kult. subatvakarių lankytojai ir rengėjai.

Waterbury

VASARIO 16 GIMNAZIJAI PAREMTI VAKARAS

Danutės Venclauskaitės rūpesčiu š.m. rugsėjo 7 d., šeštadienį, nuo 2 val. p.p. Venclauskių sodyboje – 89 Spindle Hill Road, Wolcott, Conn., įvyks tradicinis subatvakaris, kurio pajamos skiriamos Vasario 16 d. gimnazijai paremti.

Visi maloniai kviečiami atsilankyt. Kr.

TOOL & DIE MAKERS — Experienced. Permanent positions. 11 paid holidays, vacation, health and accident insurance, company paid retirement plan plus other benefits. Apply: Progress Lighting, Erie Ave. & "C" St., Phila., Pa. between 9 AM and 12 Noon. CU 9-1200.

An Equal Opportunity Employer (66-68)

RN'S OR LGPN'S

For 3 to 11 shift. Must have work permit. NE NURSING HOME. Please call 215 PI 4-6464 Between 9 am and 4 pm (66-68)

TRUCK MECHANIC. Exp. Being taken for granted? If you would like to work in an ultra mod. shop in New Castle Del. for one of the nations largest co. Contact, Dave McTavish, wkdays only, 8-5, collect, 215-494-7110. (66-68)

OPERATORS

MERROW-SAFETY STITCH SINGLE NEEDLE HEMMERS. Curtain, bedspread, drapery operators. All union benefits. Permanent work. HAMILTON CURTAIN CORP. SW Cor. 3rd & Westmoreland Philadelphia, Pa. (66-68)

PRODUCT ENGINEERS

With good drafting, math and mechanical ability. Prefer individuals with leadership potential who is actively pursuing an Engineering career.

Apply Employment Office

CRAWFORD DOOR

JIM WALTER DOORS 4270 High Ecorse, Mich.

An Equal Opportunity Employer

Los Angeles

HAVAJIETIŠKAS VAKARAS

Kiekvienais metais Los Angeles skautų-čių stovyklavietės arba tėvų komitetas lėšų sukėlimui ruošė du rengimus: išklimingą balių

ir pikniką parke vasaros metu. Dabartinėmis sąlygomis pikniką ruošti neįmanoma. Jo vietoje stovyklavietės komitetas ruošia havajietišką vakarą šv. Kazimiero parapijos saleje, rugsėjo mėn. 28 d., 8 val. vakaro.

Salės išpuošimas, muzika, programa, maistas ir gė-

rimai primins Havajus tiems kurie ten buvo ir duos maždaug Havajų imitacinį vaizdą tiems, kurie neturėjo progos apsilankyti.

Viešnios ir svečiai prašomi apsirengti havajietiškais rūbais, kurie labai prisidės prie havajietiškos nuotakos sudarymo. Kadangi tos rūšies vakaras yra ruošiamas pirmą kartą Los Angeles lietuvių tarpe, pasisekimas, atrodo, bus didelės.

Bilietus užsisakyti pas: S. Abelkienę 714-523-2066, R. Vizgirdienę 699-0146, Šiukštienę 243-2024.

Visas vakaro pelnas eis stovyklavietės skoloms padengti.

V. Irl.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½% — 4 metų su \$10,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6¼% — 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

THE TORRINGTON CO.

Full Time

Our machine shop has a number of excellent job opportunities available on the second shift. If you're experienced in any of the following, please visit our personnel office, or call 203-482-4441, Ext. 770 or 655, for more information.

JIG GRINDER

MACHINIST

O.D. GRINDER

I.D. GRINDER

T/C TURN MACHINE

The Personnel Office

Cor. North & Field St., Torrington, Conn.

An Equal Opportunity Employer

PRODUCTION WELDERS

BRUCE-LAKE COMPANY, A LEADER IN THE FABRICATION OF STEEL TRANSMISSION POLES, HAS IMMEDIATE AND LONG-TERM OPENINGS FOR EXPERIENCED WELDERS IN:

• SUBMERGED ARC • FLUX-CORE
• MIG • STICK

TOP WAGES, EXCELLENT FRINGE BENEFITS. MUST PASS WELDING CERTIFICATION TEST.

BRUCE-LAKE COMPANY

SOUTH FIRST AVENUE, COATESVILLE, PA. 19320

(215) 384-6300

An Equal Opportunity Employer

(66-68)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI

SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS

FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, N. Y. 10019

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street — 435-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street — 342-4240
- BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue — 467-6465
- BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue — 895-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue — 486-2818
- CHICAGO, ILL. — 1855 West 47 Street — 376-6755
- CHICAGO, ILL. 60629 — 2608 West 69 St. — 925-2787
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue — 771-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue — 365-6780
- FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres, Rt. 9 — 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue — 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue — 249-6216
- LOS ANGELES, CALIF. — 159 So. Vermont Avenue — 385-6550
- NEWARK, N. J. — 378 Market Street — 642-2452
- NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue — 674-1540
- NEW YORK, N. Y. — 141 Second Avenue — 475-7430
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue — 769-4507
- RAHWAY, N. J. — 47 East Milton Avenue — 381-8800
- SOUTH RIVER, N. J. — 41 Whitehead Avenue — 257-6320
- SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street — 475-9746
- TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue — 392-0306
- UTICA, N. Y. — 963 Bleecker Street — 732-7476

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SVARBUS
SUSIRINKIMAS

LB Clevelando Apylinkės ekonominis skyrius š.m. rugsėjo 6 d. (penktadienį) 7 v.v. Lietuvių namų apatinėje salėje šaukia susirinkimą.

Susirinkime bus gvildinama bendra ekonominė padėtis, aptariami būdai, kaip geriau investuoti santaupas, svarstomos investicijų galimybės į nekilnojamą turtą, akcijas, trumpalaikius valstybinius paskolos lėšų, auksą ir aukso akcijas ir t.t.

Beto Lietuvių Sodybos kūrimo reikalais pranešimą padarys išrinktoji komisija, kuri priims paskutinį kartą ir rankpinigius už užsisakomus sklypus.

Besidomintieji ekonomiais ir Liet. Sodybos kū-

rimo reikalais prašomi gausiai dalyvauti.

Bronius Gražulis, vicepirmninkas ekonominiams reikalams

PIRMAS RUDENS KONCERTAS BALIUS

Ši šeštadienį, rugsėjo 7 d. 7 val. 30 min. vak. Lietuvių Namų salėje įvyks pirmą kartą mūsų kolonijoje tokios apimtios koncertas-balius. Dalyvauja pagarsėjusi solistė Audronė Simonaitytė,

pianistas Vytautas Smetona, akompaniatorius Vytautas Puškorius. Šokiams gros orkestras.

Rengia D.L.K. Birutės Draugijos Clevelando skyrius.

• Lietuvos Vyčiai senjorai rugsėjo 15 d. Clevelande ruošia maldos eisną. 10 val. ryto pamaldos Nauj. parapijos bažnyčioje, o po to bus palaiminimas Our Lady of Lourdes koplyčioje, 21320 Euclid Ave., įėjimas iš Chardon Rd.

• Marilyn Horne, gimusi Bradford, Pa., yra viena iš pasižymėjusių Metropolitan operos solisčių ir dalyvauja metiniame operos pastatymuose Clevelande. Operos pastatymai pradėti rugsėjo 17 d. ir baigsis 21 d. Bilietai jau parduodami. Galima įsigyti Convention Center kasoje, 1220 E. 6th Street.

• Ingrida Bublienė pakviesta Detroito LB skaityti paskaitą rugsėjo 8 d. Tautos šventės proga Detroito.

GRANDINĖLĖ PRIE RAMIOJO VANDENYNŲ

Spalvotas, garsinis, šokių muzikos Grandinėlės filmas, kurio premjerinis spektaklis įvyksta š. m. rugsėjo 15 d., sekmadienį, 2:00 v. p. p. Cuyahoga Community College teatre, 2900 Cummmunity College Ave., Cleveland. Filmo mecenatas Gasparas Kazlauskas iš Los Angeles žada dalyvauti premjeroje.

1:00 v. p. p. tame pat kolegijos teatre bus Grandinėlės naujų darbo metų iškilmingas atidarymas. Grupės narių tėvai, rėmėjai, bičiuliai ir visi šokių mėgėjai kviečiami šioje Grandinėlės šventėje dalyvauti.

• Išnuomojamas 5 kambarių butas viršų, prie Naujos parapijos bažnyčios. Pageidaujama senesnio amžiaus žmonės. Tel. 261-2799. (66-67)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 11991. Tel. 913-0910.

DIRVAI PAREMTI RUDENS BALIUS

SPALIO 12 D., ŠEŠTADIENI

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS

STALAI (DEŠIMČIAI ASMENŲ) AR PAVIENIOS VIETOS REZERVUOJAMOS IŠ ANKSTO KREIPIANTIS Į DIRVĄ (TEL. 431-6344) ARBA Į ŠIUOS ASMENIS: J. MOCKUS 681-5295, S. ASTRASKAS 943-5948, V. BENOKRAITIS 481-5175, E. JAKULIENĖ 333-6876, A. BUTKUS 932-9944, K. KARALIUS 229-2419, V. STUOGIS 486-2387, A. LAIKŪNAS 382-9851. BILIETO KAINA ASMENIUI (ŠILTA VAKARIENĖ IR GĖRIMAI) 12 DOLERIŲ.

Lietuvių Namų salėje.

STIPENDIJA LIETUVIUI STUDENTUI KENT UNIVERSITETE

Jau keleri metai Kento valst. universitete auga lietuviškoji programa. Ji buvo pradėta, isteigiant Lietuviškąją Kolekciją, vėliau įvestas lietuvių kalbos mokymas. Dabar žengiama į trečią fazę, organizuojant stipendiją lietuviui.

Pirmosios dvi fazės buvo labai sėkmingos. Lietuviškoji Kolekcija jau turi apie 7000 tomų ir auga kiekvieną dieną. Gautas knygos rūpestingai sukataloguojamos ir grupuojamos naujoje dvilikos aukštų bibliotekoje. Retieji leidiniai perduodami į Specialiųjū Rinkinių skyrių, kuriame apsauga yra ypatingai budri. Periodikos titulų skaičius siekia beveik 400, jų tarpe 47 laikraščių pilni komplektai ir apie 600 irištu metinių komplektų.

Lietuvių kabos fazė per Critical Language programą teikia šešis kursus, už kuriuos užskaitoma 21 val. kreditų. Pirmiesiems trims kursams naudojamas Introduction to Modern Lithuanian tekstas ir pagal tą tekstą paruoštos magnetofoninės juostos. Pagalbos reikalingiems studentams padėti dviem valandom per savaitę atvyksta lietuvis mokytojas, o baigiamieji egzaminai laikomi pas aukštų kvalifikacijų specialistą, šiuo metu dr. Antaną Klimą. Šis mokymo metodas yra gana praktiškas, nes tereikia tik dviem studentam užsiregistruoti į bet kurį iš šešių kursų, ir programa apsimoka.

Dabar, plėsdami programą, steigiamė Lietuvių Stipendijos Fondą (Lithuanian Fellowship Fund). Šiai fazei reikės sutelkti 50,000 dolerių, kurie bus pastoviai laikomi Kento valst. univ. fonde (Kent State University Foundation). Palūkanos už tuos 50,000 dolerių bus naudojamos stipendijai, kuri bus duodama lietuvių kilmės studentui, kuris sutiks rašyti darbą apie Lietuvą ar lietuvių magistro arba daktaro laipsniniui gauti. Komitetas, kuris atrinks kandidatą stipendijai, bus sudarytas iš universiteto narių ir greičiausiai vadovaujamas graduate school dekanu. Jei kartais neatsirastų kandidatų stipendijai, tais metais stipendijos pinigai būtų panaudoti knygoms į Lietuviškąją Kolekciją pirkti. Tačiau tenka labai abejoti, kad tai galėtų atsitikti.

Stipendija pradės būti skiriama, kai bus sutelkta

HOUSE FOR SALE

Euclid. Bungalow 24,500. Walking distance to schools and shopping. This is a 3 bedroom home. Large kitchen with dining area. Full basement and enclosed sun porch. 1 1/2 car garage. It's off 200 Street.

STURM & ASSOCIATES
Realtor
916-0200

20,000 dolerių. Aukotojų ir aukų sarašai bus kas mėnesį siuntinėjami lietuvių laikraščiams; visos aukos gali būti nurašomos nuo pajamų mokesčių. Surinktieji pinigai bus Kento Valst. Fundacijos investuojami, siekiant galimau aukštesnių palūkanų. Sutelkus pilną 50,000 dolerių sumą, reikia laukti, kad metinė stipendija susidarys tarp 2500 ir 3000 dolerių.

Projekto logika yra aiški: pradėdami lietuvių kalbos kursus, per Lietuviškosios

ROOFER, Suburban repair shop, slate work, copper, tin & soldering gutters. Guaranteed 52 wks. 215-TU 7-3050 (61-67)

Wanted at once 1st class CARPENTERS and CABINET MAKERS. Must be experienced on store fixtures. Steady employment, and opportunities for qualified help. Apply call or write to: QUALITY CRAFT INTERIORS LTD. 1999 Leslie St., Toronto, Ontario, Canada 416-445-6440 (62-68)

PLATING PRODUCTION SUPERVISOR

Required for Chrome plating plant. 3 years plating and supervision experience required. Good working conditions. All fringe paid benefits. Salary to be discussed. Apply call or write to :

FREELAND INDUSTRIES LTD.
Box 960
Kingsville, Ontario, Canada 519-733-2303 (61-67)

FURNITURE CITY UPHOLSTERY OF GRAND RAPIDS

HAS IMMEDIATE OPENINGS FOR
EXPERIENCED

FABRIC CUTTERS SEWING MACHINE OPERATORS

TRAINEES ACCEPTED

118 Front St. S.W.
Grand Rapids, Mich. 49502
616-459-3518

(65-71)

WANTED EXPERIENCED

Bolt Maker Operators
Cold Header Operators
Roll Thread Operators
Rod Header Operators
Trimmer Operators

Opportunity to work for the most progressive fastener company in the industry.
EARN EXCEPTIONALLY HIGH WAGES THROUGH OUR INCENTIVE PLAN.
Company paid benefits, 12 paid holidays, steady employment.
Interviewing hours between 8 and 4 p. m. Monday through Friday or call 216-255-1500, ext. 217.

R B & W Inc.

8100 Tyler Blvd. Mentor, Ohio 44060

Equal Opportunity Employer

(64-67)

BILIETAI JAU PARDUODAMI!

METROPOLITAN OPERA

SEPT. 17 THRU SEPT. 21 IN CLEVELAND PUBLIC AUDITORIUM

Sept. 17, Eve: I VESPRE SICILIANI

Sept. 18, Eve: MADAMA BUTTERFLY

Sept. 19, Eve: DON GIOVANNI

Sept. 20, Eve: TURANDOT

Sept. 21, Mat: TOSCA

Sept. 21, Eve: L'ITALIANA IN ALGERI

PRICES: \$2.50, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$11, \$12, \$16 (No Tax)

Tickets Available for All Operas — Not All Prices for Some Operas.

BOX OFFICE: CLEVELAND CONVENTION CENTER, 1220 East 6th Street, Cleveland, Ohio 44114

Open 10:00 A.M.-5:30 P.M.

Knabe Piano used Exclusively

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4 %

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2 % — 7 1/2 %

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

ALT S-GOS PHILADELPHIJOS SKYRIUS,
TALKININKAUJANT PHILADELPHIJOS
LIETUVIŲ ORGANIZACIJOMS,

š m. spalio 5 d., 5 val. 30 min. vakare,
SHERATON VIEŠBUTY,
1715 J. F. KENNEDY BLVD.,
Philadelphijoje rengia

PREZIDENTO A. SMETONOS
100 METŲ GIMIMO PROGA

MINĖJIMĄ-AKADEMIJĄ.

Prelegente pakviesta p. Aldona Augustinavičienė, gi koncertinę dalį atliks prezidento vaikaitis pianistas Antanas Smetona.

Vėliau, ten pat, 8 val. vakaro įvyks iškilmingas b a n k e t a s, kuriam vadovaus Philadelphia garsus ir populiarus advokatas Stanley F. Mankas.

Dėl bilietų užsakymo, stalų rezervacijų bei kitų informacijų, prašome kreiptis pas — P. Didelį — 3523 Ryan Ave., Philadelphia, Pa. 19116, tel. 338-9380 ar Vyt. Matonį — 872 N. Woodstock St., Philadelphia, Pa. 19130, tel. 236-7923.

♦ LIETUVIAI TELEVI-
ZIOJE savaitinė lietuvių
televizijos programa Chi-
cagoje rugpiučio 25 d. pa-
minėjo Lietuvos prezidento
Antano Smetonos 100 me-
tų gimimo ir 30 m. mirties
sukaktį.

Prezidento asmenybę ir
jo atliktus darbus Lietuvai
trumpai apibūdino ALT-
gos pirmininkė Emilija Če-
kienė iš New Yorko. Be to,
buvo parodytas filmas prez.
Antanui Smetonai atvykus į
JAV, kai sovietai okupavo
Lietuvą ir, jam tragiškai
mirus, laidotuvis Clevelan-
de. Programos metu matė-
si dail. V. Vaitekūno sukur-
tas prezidento portretas.
Programą pravedė P. Kašiu-
ba.

Ši televizijos programa
įkurta ir tebevadovaujama
A. Šluto, veikia jau aštuo-
neri metai daugybės rėmė-
jų ir prekybinių skelbimų
dėka. Programų vadovai
jau turi nemažą archyvą fil-
mų, užfiksavę visus didžiuo-
sius lietuviško gyvenimo
įvykius Chicagoje.

Rugpiučio 25 d., Bučio
daržė įvyko programos 'Lie-
tuviai Televizijoje' tradici-
ja virtusi gegužinė-piknikas,
į kurį kasmet susirenka
daug žmonių ir tai yra dide-
lė parama programos tēsi-
mui.

Ta proga kasmet išlei-
džiamas liuksusinis infor-
macinis leidinys 'Lietuvių
Diena', kuriame surašytos
visų rėmėjų pavardės, idė-
tos metų bėgyje vykusių
svarbesnių programų nuo-
traukos, valdyba ir preky-
bininkų skelbimai bei svei-
kinimai. (k)

TĖSIA LITUANISTINĖ
SVIETIMĄSI

Dalia Bilaišytė, ČALM
abiturientė, įstojo į Pedago-
ginį Lituanistikos Insti-
tutą, o Kristijono Donelaičio
— net devyni abiturientai:
Andrijonaitė Marija, Kar-
dokaitė Dana, Narius Ma-
rius, Petkūnaitė Danutė,
Ramanauskaitė Indrė, Šere-
lytė Vita, Silas Algirdas,
Valavičius Albertas ir Vin-
dašiūtė Dalia.

Manytina, kad šių litua-
nistinių idealistų pavyzdžių
paseks kiti jų klasių drau-
gai ir rugsėjo 7 d., 9 val.
atvyks į Pedagoginį Litua-
nistikos Institutą, (Jauni-
mo Centra), kur bus prade-
dami nauji mokslo metai
naujųjų studentų registra-
cija ir paskaitomis.

Į neakivaizdinį skyrių ga-
lima įstoti bet kuriuo laiku.
Instituto adresas: Pedago-
ginis Lituanistikos Institu-

gražaus gamtos turto —
parodą.

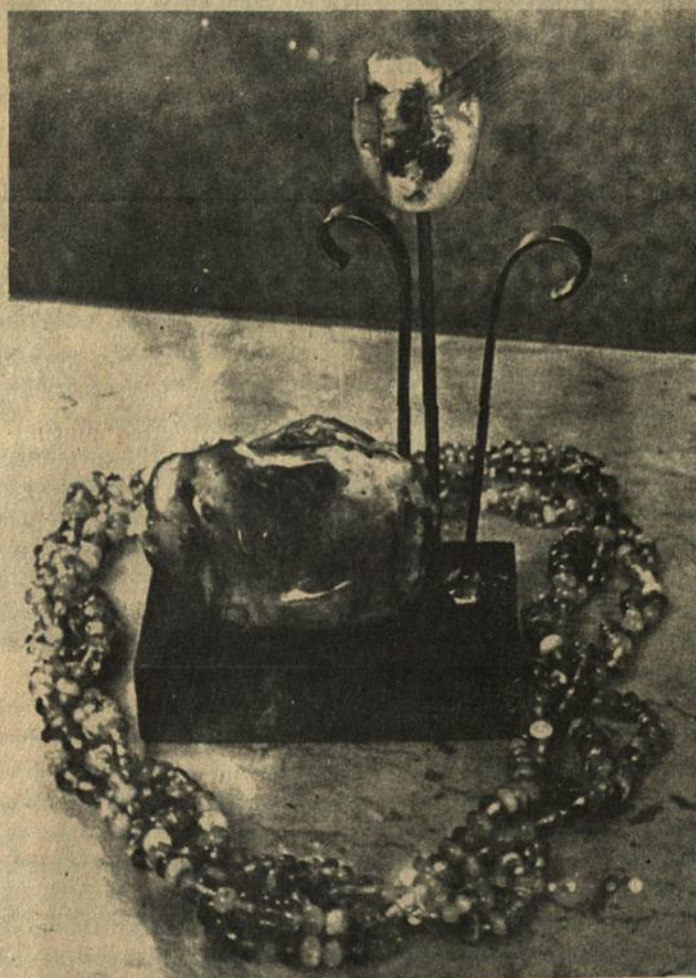
Spalio 4 d. 7:30 v. v. pa-
rodą atidarys Marija Ru-
dienė, lietuviško meno ger-
bėja. Po to bus M. Krauch-
nienės paskaita apie ginta-
rą. Paroda tęsis tik dvi die-
nas, spalio 5 ir 6 d.d. Būtų
gera, kad ją aplankytų visų
lituanistinių mokyklų auk-
lėtiniai Chicagoje ir apylin-
kių. Kviečiami visi neprai-
leisti progos, pasigėrėti šio
Lietuvos aukso įvairiais iš-
dirbiniais. (mr)

• Dr. Jonas Žmuidzinas,
JAV LB VII-sios Tarybos
narys gyvenęs Glendale,
Calif., išvyko Kanadon da-
lyvauti NATO remiamame
tarptautiniame kvantinių
skysčių ir kristalų vasaros
institute ir ten skaityti pa-
skaitą apie savo darbą elek-
troniniai sužadinto kietojo
helio fizikos srityje.

• Dail. prof. Romas Vie-
sulas su šeima šią vasarą
praleido Romoje, Italijoje.
Dail. dėstė vasaros semes-
trą Temple Universitete,
Tyler School of Art. Rude-
nį vėl grįžta Philadelphijon.
Rugsėjo mėnesį dailininkas
yra pakviestas dalyvauti
tarptautinėje grafikos Bie-
nalėje, Segovijoje, Ispanijoje.

IEŠKAU

norinčių kartu praleisti žie-
mos atostogas Daytona
Beach, Floridoje. Esu 75 m
amžiaus ir turiu didelį gra-
žų namą. Rašyti: Mrs. M.
Paulauskas, 903 State Ave.,
Holly Hill, Fla. 32017.

Vienas iš gintaro eksponatų. V. A. Račkausko nuotrauka

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Išvyksta LAPKRIČIO 22 dieną — grįžta
LAPKRIČIO 30 dieną.

KAINA TIK \$649.00

Paskutinė šių metų grupė išvyksta
GRUODŽIO 20 d. ir grįžta SAUSIO 3, 1975.

KAINA \$829.00

Jungtis prie ekskursijų galima
BOSTONE ir NEW YORKE.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu
kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMAITIENĖ

(PRICES QUOTED ARE EFFECTIVE AUGUST 1, 1974.
AIR FARES SUBJECT TO CHANGES).

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Dr. L. Kriaučiūnas su dabartiniu JAV prezidentu G. Fordu, kai jis dar buvo Kongrese mažumos vadas.

romas ketvirtasis amerikie-
čių dienraštis Chicagoje, pas-
kutinius kelius metus ėjęs
Chicago Today vardu ir pa-
grinde skelbęs įvairias mies-
to sensacijas šalia įvairių
politinių bei sportinių ži-
nių. Taip ir Chicago nuo rug-
sėjo 13 d. liks tik su trimis
dienraščiais: rytiniais Chi-
cago Tribune, Sun-Times ir
popietiniu Daily News. Ka-
dais Vyt. Alseika, dar reda-
guodamas Draugo 1 psl. pra-
našavo galą Daily News
dienraščiui. Bet atsitiko ki-
taip. Mums gal atrodytu,
kad amerikiečių masė gauda
tik sensacijas, bet nesidomi
rimtais straipsniais. Čia no-
rissi pastebėti, kad Daily
News redaktoriai ir pagrin-
diniai bendradarbiai pasku-
tinių penkių metų bėgyje
už žurnalizmą yra laimėję
šešias Pulitzer premijas,
aukščiausias žurnalizme, ir
tas faktas jau pasako, kad
turėdamas tokius pajėgius
bendradarbius, Daily News
dienraštis paskandino Chica-
go Today, gaudžiusią dau-
giau pigias sensacijas. Dien-
raščio Chicago Today šak-
nys siekia 1900 m. Bet leidė-
jai vis keitė dienraščio va-
dą. Mūsų laikais ilgiausia
jis buvo žinomas Chicago
American vardu. Tais lai-
kais dienraštis religinio sky-
riaus redaktorių buvo
lietuvis Stasys Pieža, jis,
kiek galėdamas, stengėsi
apie Lietuvą ir lietuvių įves-
ti galimai daugiau žinių ir
dienraštis Chicago Ame-
rican lietuvių gal buvo la-
biausiai skaitomas. Tais lai-
kais dienraštis turėjo apie
800,000 skaitytojų, bet pas-
kutiniu metu pakeitęs vardą
ir formatą, nukrito iki 410,
000 skaitytojų. Jį leido Chi-
cago Tribune leidėjai.

• UŽSIMINUS apie ame-
rikiečių dienraščio likimą,
norisi pažvelgti ir į lietuvių
spaudos darbuotojus, kiek
daug jų netekome paskutinių
trijų metų bėgyje. Kai 1971
m. rudenį buvo išrinkta nau-
ja Lietuvių Žurnalistų s-
gos cv, be kitų pareigų man
buvo pavesta registruoti mi-
rusius lietuvių spaudos dar-
buotojus. Dabar, mūsų ka-
dencijai baigiantis, skelbiu
skaitytojams jų pavardes,
įveddamas ir vieną kitą mi-
rusį Lietuvoje, bet žinomą
dar iš neprikl. Lietuvos lai-
kų. Štai mūsų mirusieji: Dr.
Petras Daužvardis (mirė Chi-
cagoje 1971 m.), dr. Leonas
Bistras (Lietuvoje, 1971 m.),
Valentinas Gustainis (Lietu-
voje, 1971), kun. Mykolas
Vembrė (Bostone, 1971), Vin-
cas Oškinis (Vilniuje, 1971),
Kazys Mockus (Bostone,
1972), prof. Zenonas Ivins-
kis (V. Vokietijoje, 1971),
Kazimieras Jonaitis-Zilvytis
(Chicagoje, 1972), Antanas
Gintneris (Chicagoje, 1972),
kun. Mykolas Valadka
(Scranton, 1972), pulk. Vla-

das Braziulis (Clevelande,
1972), Augustinas Gričius-
Pivoša (Lietuvoje, 1972),
kun. dr. Juozas Stakauskas
(Lietuvoje, 1972), Dr. Zeno-
nas Ašoklis (Illinois, 1972),
Domas Velička (Chicagoje,
1972), kun. Titas Narbutas
(Daytone, 1972), Remigijus
Juozas Valaitis (Chicagoje,
1972), dr. Vladas Vilia-
mas (Washington, 1972),
Leonas Prapuolenis (Chica-
goje, 1972), prof. Antanas
Salys (Philadelphijoje, 1972)
inž. Ksaveras Kaunas (Chi-
cagoje, 1972), kun. Kazimie-
ras Baras (Chicagoje, 1972),
kun. Kazimieras Žvirblis
(Washington, 1972), Pra-
nas Gudelis (Daytone, 1972),
Juozas Rimantas (Vilniuje,
1973), Ona Miciūtė (Vilniu-
je, 1973), prel. Feliksas
Bartkus (Dallas, 1973), kun.
Jonas Bružikas (Brazilijoje,
1973), dr. Steponas Biežis
(Chicagoje, 1973), Antanas
Banionis (Detroit, 1973),
Ksaveras Urbanavičius (Lie-
tuvoje, 1973), prof. Stasys
Žymantas (Los Angeles,
1973), kan. Mykolas Vait-
kus (Peace Dale, 1973), Al-
fonsas Doc ius (Toronte,
1973), dr. Juozas Pajaujis
(JAV, 1973), Jonas Aistis
(Washington, 1973), Anta-
nas Stakėnas (Chicagoje,
1973), Vacys Augulis (Pat-
tersone, 1973), Martynas
Nauburas (Chicagoje, 1973),
Kostas Norkus (Argentino-
je, 1973), Stasys Michelso-
nas (Bostone, 1973), prof.
Antanas Rukuiža (Chica-
goje, 1973), Birutė Grigaitė-
Novickienė (Brooklyne,
1973), 1974 m. mirusių sa-
rašas taip pat susidaro ne-
be trumpas. Jį paskelbsiu
metams pasibaigus.

• Chicagos Lietuvių Ope-
ra, baigdama šį pavasarį
savo dainavimo sezoną, iš-
sirinko naują valdybą, ku-
rią devynioliktiesiems ope-
rinės veiklos metams suda-
ro: pirmininkas Vytautas
Radžius, vicepirmininkai —
Vladas Momkus, Irena
Navickaitė, Jurgis Vidžiū-
nas, sekretorė — Rūta
Gruažinienė, išdininkas —
Vladas Stropus, turto glo-
bėjas — Jonas Mockaitis.

• Amerikos Lietuvių Kon-
greso banketas įvyks šešta-
dienį, 1974 m. rugsėjo 28 d.
v val. vak. Pick Congress
viešbutyje. Organizacijos ir
pavieniai asmenys prašomi
įsigyti bilietus iš anksto
pas banketo vedėją Oną
Gradinskienę, 2512 W. 47th
St., Chicago, Ill. 60632, tel.
FR 6-1998, arba ALTo raš-
tinėje, 2606 W. 63rd St.,
tel. 778-6900. Kaina \$12.50
asmeniui. Asmeniškai pa-
kvietimui nebus siuntinė-
jami.